

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXI. letnik. V Ljubljani, december 1904. *XII. zvezek.*

Praznik brezmadežnega spočetja Device Marije.

1. Preimentna skrivnost za Marijo in za nas.

Kraljica brez madeža izvirnega greha
spočeta, prosi za nas! Lavret. lit.

Hvala Bogu! Učakali smo in v Gospodu veseli preživeli tisto preznamenito leto, ko je vesoljni katoliški svet tekmoval, kako najbolj proslavi najodličnišo petdesetletnico, kar jih zmore zemlja, petdesetletnico v čast brezmadežnemu spočetju presvete Device in Matere božje Marije. Že rajni papež Leon XIII. so dné 23. maja l. 1903 imenovali posebno kardinalske komisijo, ki je imela oskrbeti, da se ta petdesetletnica praznuje z nenavadnimi slovesnostmi. Sedanji papež Pij X. pa so dné 8. septembra istega leta ta kardinalski odbor spet potrdili ter se izrekli, da v sedanjih žalostnih časih ni druge tolažbe, kakor pomoč preblazene božje Matere, katero je presv. Trojica odločila za „delivko vseh milosti“.

Celo leto je bilo v tem pomenu Marijino leto, jubilejno leto, povzdignjeno med vernimi Slovenci z mnogimi velikanskimi procesijami v čast Boga troedinega in slavo njegove Matere. S posebnim odlokom sv. Očeta je bil vsak osmi dan v mesecu odločen v čast Brezmadežni. Po vsej tej pripravi je dana šnji praznik uprav tisti spominski dan, ko so papež Pij IX., poklicavši na pomoč sv. Duha, kot namestnik Jezusov, kot učenik in pastir vseh vernikov najslavesniše razglasili v cerkvi sv. Petra v Rimu, da je nauk o Devici Mariji brezmadežno spočeti od Boga razodet, torej verski nauk, katerega morajo verniki natančno in stanovitno

verovati. Zgodilo se je to vpričo 54 kardinalov, 42 nadškofov, 92 škofov in vpričo kacic 60.000 vernikov zbranih od vseh krajev svetá. —

Zato se mi današnji praznik vidi še toliko potrebníše, spregovoriti vam nekoliko besedi o tej verski resnici ter pokazati, da je ta skrivnost preimennitna za Marijo in za nas. „Daj mi vredno počastiti tvoje čisto spočetje!“ — Kako silno imennitna, važna, pomenljiva je ta skrivnost, pričajo nebesa in zemlja.

I. Skrivnost, da je bila Marija brez madeža izvirnega greha spočeta, je bila sicer pred 50 leti v večnem mestu javno razglašena kot verska resnica, toda ta skrivnost je bila že od vekomaj v sklepu presv. Trojice. Saj se zato na današnji praznik bero kakor najsvetejše zgodbe besede iz bukev pregovorov: *Gospod me je imel v začetku svojih potov, preden je kaj storil od začetka. Od vekomaj sem postavljena, in od nekdanj, preden je bila semlja. Ni še bilo brezno, in jaz sem bila že spočeta.*

1. Poglejmo sedaj, kako je vsaka treh božjih oseb sodelovala pri tej skrivnosti, pogledimo to v svetlobi sv. vere.

Bog Oče je videl v Mariji od vekomaj izvoljeno Devico, katera ima v teku časa roditi onega, kateri je od vekomaj rojen iz Očeta. Ali je mogel pripustiti, da bi bila le en trenutek onečščena po grehu prvih starišev? Ali bi se bilo to spodobilo?

Bog Sin je videl v njej svojo Mater, katero je že takrat ljubil neskončno bolj, kakor more ljubljena biti katerakoli mati na zemlji. Ali ne bo pač storil svoji Materi, kar le mogoče najboljšega? Kralj Salomon je šel svoji materi Betzabeji naproti ter prehitel njene želje rekoč: *Prósi, moja mati; sakaj ne spodobi se, da bi odvráčeval tvoje obličje.* (III. Kr. 2, 20.) Ali bo pa mar Bog, kateri si jemlje mater, menj dober sin, kot je bil Salomon? On ve, česa bi Marija zaželela, ko bi bila še na svetu, in ko bi mogla kaj zahtevati. Božji Sin sliši, kakor bi mu že naprej govorila: „O moj Sin, o moj Bog, nekaj je, kar ljubim nad vse drugo, namreč biti zmiraj čista v tvojih očeh; da ne bi bil niti en trenutek, najmenj pa prvi, kakemu drugemu bitju posvečen, kot Tebi.“ In odgovoril je božji Sin: Uslišana boš, presrečna Mati, od stoletja do stoletja se bo rekalo: „Češčeno bodi sveto in brezmadežno spočetje preblažene Device Marije!“ Tvoj Sin je to dolžan svoji ljubezni do Tebe in svoji časti.

S v. D u h je videl v njej veličastno delo svoje milosti, stvar, v kateri bo storil več čudežev, kot na vseh drugih skupaj. Ona bo pravo *prebivališče Boga s ljudmi* (Raz. 21, 3), in to prebivališče pripraviti, je njegova naloga. Gotovo bo hotel, da njegovemu delu ne bo nedostajalo ničesar, da bo to stanovanje vredno njega, kateri ima v njem prebivati, in njega, ki ga je pripravil. Zato pa je pripomogel po svoje, da v njenem spočetju ni bil najmanjši madež, ne senca sledu izvirnega greha.

Vprašam sedaj: Ali je mogoče misliti kaj častitljivega, kaj imenitnejšega za presveto Devico, kot je njena skrivnostna zveza s tremi božjimi osebami, ona nebeška zveza, vsled katere je morala biti brez madeža izvirnega greha spočeta?

2. Kaj pa je s to podelitvijo z d r u ž e n e g a, oziroma, kako je presv. Trojica Mariji podelila prednost brezmadežnega spočetja?

a) Prvo, kar je na tem imenitnega, je, da je s to prednostjo bila odličena l e o n a s a m a. Bog, ki je neskončno dobrotljiv, je vendar samo njej podelil to milost. Bere se o svetnikih, da jim po božji vsemogočnosti ni škodoval ne ogenj, ne morje, ne levi, toda, da bi greh prvih starišev ne škodoval, to odlikovanje je Bog namenil samo božji Materi. Njeni stariši, Joahim in Ana, so podedovali izvirni greh od Adama in Eve, ne pa njuna hčerka Marija. Kolik čudež! Hudobni duh je držal tako rekoč oklenjen ves človeški rod; samo en otrok mu uide, in ta otrok bo njega na tla podrl, kakor je Bog naznanil že v raj, in ta otrok je Marija. Uničujoč ogenj grešnih strasti je divjal po zemlji, in sredi tega ognja je ostal en rod nepoškodovan; in ne le, da ga ogenj ni uničil ali poškodoval, ta rod požene tudi najlepši cvet in donese sad, kateri bo osrečil narode. In ta rod, in ta sad je Marija, Mati Jezusa, Odrešenika svetá. Kolika imenitnost, kolika čast za Marijo!

b) Kaj je s to prednostjo Marijino še združenega? Vsled brezmadežnega spočetja je bila Marija milosti polna, kakor jo je pozdravil nadangel Gabriel ob spočetju Sina božjega. Bila je Marija polna duhovnih darov, kateri so njeno svetost od prvega trenutka njenega bivanja visoko povzdignili nad vse svetnike, tudi največje. Popolno se je razvil njen um in vse njegove moči. Prosta je bila vse poželjivosti in drugih pogubnih nasledkov izvirnega greha. Nadnaravno je bila razsvitljena v preobilni meri, sveta je bila njena volja; lahko je čedalje bolj stopala po najsvetejših potih, ker z vsemi milostmi, katere je prejela, je najmarljivše sodelovala,

ne da bi jo tudi najmanjša nepopolnost motila pri tem. Zato jo cerkveni učeniki imenujejo „najodličniši čudež vsega svetá, globočino čudežev“, „vso sam čudež“.

c) Zato pa tudi na današnji praznik lahko vskliknemo: Kje je kako katoliško srce, ki Tebe, o Marija brez madeža spočeta, ljubi, pa bi se ob spominu tega ne radovalo Tvoje slave, Tvoje preimenitne časti? Saj je sreča materina — sreča njenih otrok, saj nam misel na njeno srečo lajša naše težave. Zahvalimo torej Boga za velike reči, ki jih je storil nebeški Materi, in priporočimo se njeni ljubeznivi skrbi v nebesih, kjer milostno kraljuje Kraljica brez madeža izvirnega greha spočeta. Bodi pozdravljena Devica mimo vseh lepa; bodi pozdravljena, preljubezniva, in prôsi za nas Kristusa! Hvalimo Te, Devica presveta; daj nam moč zoper sovražnike Tvoje!“

II. Ni pa dovolj samo občudovati imenitnost te skrivnosti Marijine ter se priporočati brezmadežni Devici, ampak treba tudi primerne nauke za-se iz tega posneti. In ti nauki, kako imenitni, kako tehtni so za nas!

1. Ta skrivnost kaže, kako Bog in Marija greh studita, kako pa nasproti temu ljubita in čislata posevčujočo milost.

Neki pobožen mož je zapisal besede: „Bog tako sovraži greh, da bi njegov Sin ne bil vzela našega mesa, ko bi ga ne bil imel vzeti od brezmadežne Matere.“ Bog je dal Mariji milost pred vsem drugim, dal kot nadomestilo za vse drugo in dal poprej, kot druge darove. Kolik čudež! Bog hoče postati človek, on potrebuje matere. In zato, da bi bila najpripravniša, sprejeti to skrivnost, razvije svojo moč, svojo modrost, skratka vse svoje neskončne popolnosti. Kaj stori? Dá jej svojo milost; to je najdragoceneje med vsemi zakladi njegovimi. Ta milost, ki jo posveti ob njenemu spočetju, je več vredna, kot vsi drugi zakladi, ki se jih raduje svet. Teh jej Bog ni hotel dati, akoravno je bila iz kraljevega rodu; pač pa so jih neizrečeno dobro nadomestovali zakladi božje milosti. Marija ni bila deležna posvetnega bogastva, ne posvetnih radosti, ne zemeljskih časti, po katerih ljudje tolikanj hrepené in jih dostikrat po pregrešnih potih dobé. Toda s tem, da je milost božjo nad vse čislala in prav obračala, mogla je in more še vse druge prebogato z nebeškimi darovi razveseljovati ter osrečevati.

Vprašajmo se sedaj, ljubi kristjani, ali smo tudi mi doslej milost čislali nad vse, milost sv. krsta in milost zakramenta sv. pokore, ali smo tudi mi stan posvečujoče milosti božje višje cenili, kakor posvetno imetje, zemeljsko nasladnost, posvetno čast in radost? — Kako je Marija cenila milost božjo in kako hvaležna je bila Bogu zato, spoznamo iz tega, kako skrbno jo je čuvala in uporabljala. Mati božja ni imela prav nobenega deleža pri naslednjih izvirnega greha, in vendar, kako previdna je bila občevasje z ljudmi, kako čuječa sama nad seboj, kako se je zatajevala in premagovala, kako si zmirom dajala opraviti z delom in z molitvijo, kako se najrajše domače in hiše božje držala. *Milosti polna* je bila od najprvega početka, pa vendar se ni zanašala na preobilno bogastvo duhovnih darov, ki jih je prejela; ni bila nedelavna, ampak trudila se je, pridobivati si novih milosti. Tako jej je naraščala zasluga za zaslugo, vsak trenutek njenega življenja jej je prinesel nov dobiček pred Bogom.

In mi? Kolikokrat smo neprevidni tako, da bi utegnili izgubiti posvečujočo milost božjo, kolikokrat tako leni v dobrem, da si zasluge kaj malo pomnožujemo. Kolikokrat nam nedostaje krščanske čuječnosti, zato se spet in spet povračamo v stare grehe. Že prej omenjeni pobožni pisavec pravi, da je Marija živeła tako previdno, kakor bi ne bila brez madeža izvirnega greha spočeta, mi pa tako nečuječe, kakor bi bili brez madeža izvirnega greha prišli na svet in kakor bi nas noben greh ne mogel omađeževati. In vendar hoče imeti brezmadežna Mati neomadeževane otroke, in vendar sta nam sovražstvo greha in rast v čednostih tako potrebna, da Boga in Marije brez tega v nebesih gledali ne bomo.

2. Pa še z drugega stališča je skrivnost brezmadežnega spočetja Device Marije tako silno imenitna za nas. Zavest ima namreč vsak častivec Marijin, da ima ona pri Bogu neomejeno veljavo vedno in vedno, in to nam donaša božjega blagoslova. Ako je *Devica mogočna* zanj, ako je *Mati Kristusova* na njegovi strani, kdo mu kaj more? V tem tiči vzrok, da se pravi častivci Marijini neumorno trudijo za njeno ljubezen in naklonjenost. In kdo bi hotel dvomiti, da je češčenje njenega brezmadežnega spočetja božji Materi prav posebno ljubo in drago? Neizrečeno rada vidi, da mi svoje hvalne molitve združujemo ž njenimi, da Boga slavimo ter zahvaljujemo za dobroto, katere vrednost le ona dobro pozna, za preimenitno milost brezmadežnega spočetja. *Moja duša pove-ličuje Gospoda*, moli presv. Devica, zraven pa tudi kliče vsem

razumnim stvaram: *Poveličujte Gospoda z menoj!* (Ps. 33. 4.) In če se odzovemo temu njenemu pozivu, s katerim se obrača na našo ljubezen, zagotovimo si s tem velik delež na zakladih milosti, katerih delivka je prečista Devica. Sv. Frančišek Ksaver, sv. Terezija, blaženi Alfonz Rodriguez in drugi svetniki zagotavljajo iz skušnje, da more od Marije vse doseči, kar hoče, kdor prav posebno časti njeno brezmadežno spočetje. Koliko skušnjav je bilo že premaganih, koliko kazni odvrnjenih, koliko čudežev storjenih samo na trdno vero, da je Marija zares brez madeža izvirnega greha spočeta, ali na pobožni zdihljaj: „Marija, brez madeža izvirnega greha spočeta, prosi za nas, ki se k tebi zatekamo!“ V ta namen nosijo pobožni kristjani t. i. čudežno svetinjico ali škapulir brezmadežnega spočetja. Kako blagodejno je vse to! Pa saj jej je rekel angel: *Milost si našla pri Bogu.*

Iz cerkvene zgodovine je gledé na sedaj povedano kaj zanimiv ta-le dogodek.

Na vesolini cerkveni zbor v Trident sredi 16. stoletja pošlje papež Pavel III. tudi slovečega učenjaka, bistrumnega jezuita patra Jakoba Lainez. Ko se je v 5. seji tega po sv. Duhu vojenega častitljivega zbora obravnavalo tudi o izvirnem grehu, prišlo je do vprašanja: Ali je Marija, preblažena Devica, že spočeta brez madeža izvirnega greha, ali pa je še-le po svojem spočetju bila izvirnega greha očiščena ter posvečena? Tudi ponižni p. Jakob Lainez je bil poprašan, da pové, kaj meni o tem. Pa tresla ga je ravno takrat mrzlica ter je bil zelo bolan; zato se je opravičil, da ne more tako zadovoljivo govoriti, kakor to zahteva vzvišena čast in imenitnost te zadeve. Potem pa se vzdigne, bled in utrujen od bolezní ter govori o skrivnosti brezmadežnega spočetja naše ljube Gospe tako vneto in govori za to tri ure tako temeljito, da njegov prepričevalni govor napravi najmočnejši vtis na vesoljni cerkveni zbor. Zbrani očetje, ki so ga poslušali najpazljivše, so se izrekli, da določba o zír podedovanega greha ne obsega tudi vseblažene Device Marije in Matere božje. — Marija je uslugo, ki jo jej je storil bolni duhovnik, precej tudi poplačala. Zakaj, razun telesne moči, ki mu jih je izprosila, razun polnosti vzvišenih misli, s katerimi ga je nadahnila, razun izredne vneme, ko ni še nikdar govoril tako izvrstno, kot v tem trenutku, in razun posebnega veselja, ki se je zrcalilo na njegovem obličju, razun vsega tega, pravim, bil je tudi ozdravljen mrzlice tako, da se ga odslej ni lotila nikdar več.

Tako je „brez madeža spočeta Devica mogočna“ že na zemlji prebogato obdarila tega gorečega častivca in zagovornika svojega;

gotovo mu je tudi naklonila sveta nebesa, kjer mu je skrivnost Marijinega brezmadežnega spočetja še-le popolnoma jasna; prišel je med blažene.

Ljubi v Gospodu! To preimenitno skrivnost vedno bolj dejansko častiti in tudi druge vnemati zato, bodi naša neprestana skrb! Kolikor bolj se bomo skazovali zveste otroke Marijine, toliko bolj nam bo ona ljubeznipolna Mati. Kolikor bolj bomo po njenem zgledu greh sovražili in vrednost milosti božje čislali, toliko gotoveje nam bo pomagala v vseh težavah, dušnih in telesnih, zlasti pa ob smrtni uri. In ta se nam približuje vedno bolj. Po 50. letih, ko se bo praznovala stoletnica slovesne razglasitve brezmadežnega spočetja, ne bo izmed nas tu navzočih, skoraj nobenega več v tej cerkvi, drugi ljudje, drug rod jo bo praznoval, drug mašnik, drug pridigar, drugi poslušavci, drugi pevci. Za nas pa pride prej ali slej trenutek, ko bomo morali dati račun o svojem hiševanju, o vsem, kako smo uporabljali premnoge milosti, katere nam je Bog dal, da se zveličamo. Kdo naj nas tistikrat varuje? Edino le Marija, če si jo bomo sedaj v življenju naklonili kot najboljšo varhinjo, srednico in besednico pri njenem božjem Sinu in našem sodniku Jezusu Kristusu. Amen.

Val. Bernik.

2. Brezmadežna in Lurd.

(Govor ob koncu slovesne tridnevnice v kapeli sv. Jožefa v Ljubljani, dné 30. oktobra 1904.)

Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Glej, odslej me bodo srečno imenovali vsi narodi. Luk. 1, 48.

Ob koncu tridnevnice smo. Razvili so čč. gg. govorniki od raznih strani pred Vašim duhom versko resnico brezmadežnega Spočetja: čuli ste, kako se je tekom časa v posamnih cerkvenih redovih gojila in negovala pobožnost do Brezmadežne, kako se je razvijala zgodovina te verske resnice tekom stoletij do 8. decembra 1904; spoznali ste, kaj katoliški kristjan veruje, ko izgovori svete besede: Kraljica brez madeža izvirnega greha spočeta, prosi za nas! Ne preostaje mi torej drugega, nego da Vas v duhu pozivljam še

enkrat nazaj v sveto mesto Rim in da od tam pregledamo posledice, ki so se vršile širom sveta do današnjega dne vsled proglašenja verske resnice o Brezmadežni.

Dné 8. decembra 1854 v Rimu!... Neki škof z Nemškega, ki je bil sam ondi navzočen, popisuje svojim vernikom slavnost tistega dne. Med slovesno sv. mašo — pripoveduje — poklekne po evangeliju papež Pij IX. in zapoje pesem: *Veni creator Spiritus*. Z njim je klečala, pela in molila vsa nebrojna družba. Zares, močno svodovje cerkve sv. Petra je bilo napolnjeno z molitvami cerkve božje. Nato nastane globoka tišina. Najvišji pastir in učenik cerkve se dvigne z bližine onega stola, na katerem je sedel nekdanj apostolski prvak. Vsa srca so drhtela, ko se je jel glasiti papežev možko-nežni glas. Vse je bilo globoko ginjeno. Premnogi so se solzili, ko je vsled ginenja izpočetka očetovski glas ponehaval in je šele polagoma dobil moč, da je izustil besede zveličanja.

Ko je pa sv. oče končal, so zalesketale vseh oči v radosti, zvonovi vsega mesta so se oglasili, pokali so kanoni z Angelskega gradu. Najsvetejša daritev se je nadaljevala; naposled pa je zaključil večtisočglasni „*Te Deum*“ slavje, kakršnega Rim še ni videl. Milo je svetilo solnce tisti dan, častni dan preblažene Device Marije. Z radostjo navdahnjena množica se je razšla po cestah večnega mesta, ki je žarelo na večer v morju luči: vsakdo je čutil, da se je ugodilo danes živi, srčni potrebi, da je danes katoliška cerkev izpolnila sladko dolžnost otroške ljubezni do vzvišene svoje Matere, vsekdar brezmadežne in blagoslovljene Device Marije . . .¹⁾

Tisti dan se je malone do besede izpolnjevala v Rimu prorokba: *Ecce enim ex hoc beatam . . .*

Kaj pa poslej?

Oh, kako naj Vam opišem gorečnost, ki se je polastila širom sveta pobožnih vernikov, ko so jim škofje v izbranih besedah tolmačili versko resnico o Brezmadežni, ko so duhovniki pojasnjevali na leci pomen njen in vnemali ljudstvo k pobožnemu češčenju do Marije. Nova doba je nastopila in — Marija sama je javno in vidno potrdila resničnost razglašenja verske resnice o Brezmadežni po Piju IX.

¹⁾ Cf. *Leben u. Wirken d. Bisch. Fr. J. Rudigier I. 393.*

Predragi verniki in pobožni častilci Marijini! Dobro vem, da ste toliko in toliko kratov čuli o lurški Materi božji, a vendar se mi zdi potrebno, da Vam danes iznova v spomin pokličem to znamenito prikazovanje. Na kratko bom omenjal dogodke prav tako, kakor jih je zapisal rimski brevir: ¹⁾

V četrtem letu po dogmatičnem razglašenju brezmadežnega Spočetja preblazene Device se je pri ustju reke Gav blizu mesta Lurd v tarbski škofiji na Francoskem večkrat prikazala sama Devica v votlini na massabiellskem skalovju neki sicer revni, toda plemeniti in pobožni deklici, po domače Bernardeti. Brezmadežna Devica je bila mladostnega in milega obličja, odeta s snežnobelo obleko, ogrnjena s snežnobelim plaščem, prepasana z višnjevim pasom, bose nogé pa je dičila zlata roža. Ob prvem prikazovanju, ki se je dogodil dné 11. februarija 1858, je deklico naučila znamenje križa prav in pobožno delati in jo vnela s svojim zgledom za molitev rožnega venca, ker je sama molek, ki je poprej na rokah visel, jela prebirati. To se je godilo tudi pri drugih prikazovanjih. Drugi dan prikazanja pa je deklica, boječ se v preprostosti svojega srca kake prevare hudobnega duha, blagoslovljeno vodo proti Devici škropila. Toda blažena Devica, lahko nasmehnivši se, ji pokaže še prijazneje lice. Ko pa se tretjič prikaže, povabi deklico petnajst dni pred votlino. Odačas jo je večkrat nagovorila in jo opominjala, naj moli za grešnike, naj poljubi zemljo, naj dela pokoro. Nato ji je naročila, naj pové duhovnikom, da se ji ondi zgradi svetišče, kamor naj verniki v slovesnih obhodih prihajajo. Zapovedala ji je tudi, naj pije in se umije v studencu, ki se je skrival pod grudo, pa je jel naenkrat izvirati. Naposled, na praznik Oznanjenja, je deklica vneto prosila, naj ji pove svoje ime, ko se ji je tolikrat prikazala. Devica sklene roke na prsih, in pogleda proti nebu ter odgovori: Brezmadežno spočetje sem.

Ker se je glas o dobrotah, ki so jih verniki v sveti votlini sprejemali, vedno bolj širil, so se množila od dne do dne obiskovanja na tem svetem kraju. Zato je v četrtem letu po prikazovanjih tarbski škof vsled čudežev in dekličine poštenosti, potem ko je dejstva prikazovanj potrdil in s svojo sodbo pripoznal nadnaravni značaj prikazovanj, dopustil, da se sme v oni votlini častiti brezmadežna Devica. Skoro se je sezidalo svetišče. Odačas

¹⁾ Festum Apparitionis B. M. V. Immaculatae (11. Febr.). Lectiones II. nocturni.

pa vsako leto skoro nebrojne trume vernikov iz oblube ali zaradi prošnja tja prihajajo s Francoskega, iz Belgije, Italije, Španije in iz drugih evropskih pokrajin, pa tudi iz daljnih krajev Amerike in ime Brezmadežne v Lurdu je zaslovelo po vsem svetu. Voda iz studenca se razpošilja po vseh krajih sveta in prinaša bolnikom zdravje. Katoliški svet pa, pomljiv tolikih dobrot, je ondi zgradil hišo božjo čudovite lepote. Nebrojne zastave, takorekoč prejetih dobrot spomeniki, krasijo cerkev Devičino. Na tem svojem sedežu se brezmadežna Devica vedno časti, čez dan z molitvami, s svetim petjem in drugimi slovesnimi obredi, po noči pa z onimi svetimi prošnjami izprevodi, v katerih nastopa skoro nebrojno ljudstva s svečami in plamenicami, slaveč s petjem blaženo Devico. Znano je, da so ta romanja v 17. stoletju razvnela, duhove v spoznanju in izpolnjevanju krščanskih zapovedi utrdila in češčenje brezmadežne Device na čudovit način pomnožila . . .

Tako rimski brevir. Zadosti.

Predragi verniki! Pobožni častivci Marijini! Ko premišljamo te dogodke, ko čujemo to, kar so nam pripovedovali tisti, ki so na lastne oči videli, kaj se godi v Lurdu zlasti ob izprevodih z Najsvetejšim, mora nam nehote priti na misel, da je Lurd s svojimi čudeži in dogodki vidno potrdilo vere, upanja in ljubezni do Brezmadežne: Vere, pravim, ki nič ne dvomi nad vrlinami, ki jih uči sv. Cerkev o Mariji, upanja v priprošnje božje matere, ki je vsekdar pripravljena prositi za svoje otroke pri svojem božjem Sinu, ljubezni, ki si je v svesti, da če bi tudi telesna mati mogla pozabiti svojega deteta, Marija nas ne bode pozabila. Oh, kako se vidno kažejo te božje čednosti, kadar se vrši ob času velikih romanj slovesna procesija z Najsvetejšim med bolniki, ki so nastanjeni na posebnem prostoru pred cerkvijo sv. Rožnega venca! Zdi se človeku, da se zopet obnavljajo dnevi, o katerih nam pripoveduje sv. evangelij, da je Zveličar hodil po svoji domači deželi od kraja do kraja in ozdravljaj najraznejše bolezni in povsod dobrote izkazoval. Da, z ravno tistimi besedami kličejo zdravi in bolniki: *Gospod, verujemo, toda pomnoži našo vero! Ti si vstajenje in šivljenje! Reši nas, Jeesus, poginjamo! Gospod, če hočeš, me lahko ozdraviš! Gospod, reci le eno besedo in zdrav bodem! Jeesus, sin Marijin, imej usmiljenje s menoj! Jeesus, sin Davidov, imej usmiljenje s nami!* Vse te prošnje pa podpira mogočni spev: *Monstra, te esse matrem! Izkaži se nam mater!* —

Predragi! Tisti, ki le gledajo in čujejo vse to, so ginjeni do solz. Kaj pa šele oni, ki vstajajo zdravi s svojih ležišč in v hipu morejo zapustiti svojo bolniško posteljo! — Nepopisni, da, zares čudoviti so dogodki v Lurdu.

Toda ne le v Lurdu, lahko rečemo vsepovsod, kjer bivajo kristjani, se je povzdignilo češčenje Brezmadežne. Tudi naša domovina ne zaostaje. Koliko lepih kipov lurške Matere božje so postavili po cerkvah, po zavodih, po hišah, po javnih znamenjih! Kako se je razširilo in utrdilo mej nami češčenje Matere božje po šmarnicah, devetdnevnica, tridnevnica itd. Kako Marijine družbe časte Brezmadežno! In tako tudi podrugod. Ali se ne izpolnuje dobesečno i mej nami prorokba Marijina: *Ecce enim ex hoc . . .*?

Neka grofinja je v Oostakkeru v Belgiji blizu Genta v parku poleg svojega grada dala sezidati lurško jamo in je vanjo velela napeljati studeničnice. Vsak dan pa so tudi lurške vode zlili v ta vodotoč. Verniki so vedno obilneje prihajali pred podobo Brezmadežne, in čim bolj je raslo njih zaupanje do Marije, tem večja je bila njena priprošnja do njih. Več očitnih čudežev se je ondi prigodilo. — Dr. Nevejan iz Thonronta je doživel l. 1874., kako je njegova gospa v kratkem času popolnoma oslepela. Vsa sredstva proti slepoti so odpovedala. Gospa Nevejanova pa je romala v Oostakker. Srce pretresujoče je klicala pogosto: Oj, da bi mogla videti vsaj svoje otroke! Nekega dne teče njen mali sinček Alojzij pred njo, pade k nogam Brezmadežne in jame tako goreče moliti, da so postali vsi navzoči nanj pozorni. Nato stegne pred seboj roke v podobi križa in s solzami v očeh glasno zakliče: „O premlila, presveta Devica Marija, podeli zopet pogled moji mami! Ljuba Mati božja, daj, da mama zopet izpregleda!“ — Nato se obrne k mami in pravi: „Mama, ali še ne vidiš?“ „Ne, otrok moj“, mu odgovori. Toda dečko se ne da preplašiti in ne omahuje v svojem zaupanju. Še moli nadalje in prosi . . . Na koncu vsake Češčenamarije pa dostavi: „Ljuba, sveta Devica, izprosi, da bo mama zopet videla!“ Nato se zopet ozre in praša: „Mama, ali še ne vidiš?“ — V tem hipu pomoči mati svoj robec v mimo tekoči studenec in si ž njim oči zbríše. „Moj Bog,“ zakliče, „svoj robec vidim, — ozdravljena sem — vidim!“ — „Mama, mama! Ali vidiš iznova? Ali si ozdravljena?“ — kliče sinko Alojzij in ji pade okrog vratu in mami obliče s solzami in poljubi pokriva. Nekaj minut kasneje je gospa Nevejanova sama naprej molila iz molitvenika lavretanske litanije. — Pretresljiv prizor se je dogodil, ko se je gospa vrnila v Thonront. Tja so že izvedeli o njenem čudežnem ozdravljenju. Nebrojna množica jo je pričakovala. Od vseh strani so ji voščili srečo. Kar na enkrat gospa od veselja glasno zaihti. Opazila je namreč pestunjo, ki ji je najmlajše njeno

dete nasproti nesla. Nikdar ga še ni videla. Vzame ga v naročje in v solzah radosti ga pritisne na svoje materino srce. Dr. Nevejan ni rad videl, da je šla gospa na božjo pot, ker ni mogel misliti, da bi se zgodil čudež. Zdaj pa, ko je gledal pred seboj zdravo svojo gospo, je ganjen do dna srca trkal na prsi in vzdihoval: Da, moj Bog, verujem — verujem! —

(O tem čudovitem ozdravljenju pričajo najpremožnejši prebivalci mesta Thonront in celo zdravniški strokovni list „Le Scapel“ se ga je spomnil.)¹⁾

Ecce enim ex hoc... Tako je govorila Devica Brezmadežna v preroškem duhu. In videli smo, da odkar je razglašena verska resnica o njenem brezmadežnem Spočetju, se ta prerokba nekako očitno izpolnjuje.

Predragi! Naj se li to vrši brez nas? Naj li mi leno stojimo ob steni, ko se časti in slavi Brezmadežna? Ne, nikdar ne. Kot dobri otroci hočemo jo zaupno častiti nadalje, a tudi s svojo besedo, z gledom širiti njeno čast in slavo. Potem smemo upati, da se bode zgodilo, česar tolikrat prosimo: Sveta Marija, Mati božja, prosí za nas grešnike, zdaj in ob naši smrtni uri! Amen.

Dr. Andr. Karlin.

Druga adventna nedelja.

0 potrebi pokore.

Ali koga ste šli gledat? preroka?
Prav, vam povem, več kakor preroka.
Mat. 11, 9.

Današnji sv. evangelij govori o dveh važnih osebah, kateri vso našo pozornost náse obračati. Te dve osebi sta Gospod Zveličar in Janez Krstnik. Oba dva sta bila med seboj v najtesnejši zvezi že od mladosti sem in potem celo življenje. Znano je, kako je Jezusova pričujočnost sv. Janeza oprala od izvirnega greha in posvetila na duši že pred njegovim rojstvom takrat, ko je Marija s svojim Sinom obiskala teto Elizabeto — Janezovo mater... In od tistega časa dalje je sv. Janez vedno bolj ljubil Kristusa, se posvetil popolnoma Njegovi službi, šel v puščavo v ta namen, da

¹⁾ Lourdes und seine Wunder von R. Klimsch p. 63 sq.

bi se z molitvijo, premišljevanjem in samoto na to službo pripravil. In res pozneje s 30. letom je očitno nastopil ob Jordanu ter ljudi s spokornimi pridigami in krščevanjem pripravil na Jezusov prihod. — *Glas vpijočega v puščavi: Pripravite pot Gospodovo!* To so besede, s katerimi je sv. Janez ob Jordanu ljudi k pokori opominjal. To je bila njegova vsakdanja spokorna pridiga. S temi besedami nas sv. cerkev še zdaj opominja k pokori in poboljšanju, da bi se prav pripravili na prihod Gospodov, ki ga hočemo prejeti za božične praznike v svoja srca. Cel sv. Janez je takorekoč živa spokorna pridiga, s katero sv. cerkev cel advent tudi nas opominja k pokori.

Spokorna je v adventu tudi mašna obleka ob nedeljah; višnjeva je. „Gloria“ se pri sv. maši ne poje. Torej vse, vse nas adventni čas opominja k pokori. Zakaj neki, predragi v Gospodu? — Zato, ker je nam grešnikom pokora k izveličanju neobhodno potrebna.

I. „Pokora“ pomeni najprvo spreobrnjenje. „Spreobrnite se“ hoče torej reči sv. cerkev adventni čas! „Zapustite svoj greh, kateremu ste najbolj udani; poboljšajte se, drugačno življenje začnite, sicer ne bote izveličani!“ — Dá, brez spreobrnjenja ni izveličanja; brez temeljitega poboljšanja ni rešenja. To je važna resnica, katero naj bi si zapomnili zlasti ljudje, ki so se kakemu gotovemu grehu že navadili; ki se zopet in zopet vanj povračujejo n. pr. v pijanost, nečistost, kletev itd., ter si prav nič ne prizadevajo, da bi grešno navado opustili, misleč si: da se le vsakokrat spovem, pa je dobro — in potem lahko zopet z novega začnem; ne, brez temeljitega poboljšanja ni izveličanja. Zato imamo dovolj dokazov.

Najbolj pretresljive so Jezusove besede, ki se glase: *Ako se ne spokorite* (in spreobrnете), *bote vsi pogubljeni*. (Luk. 13, 5.) Izgovoril jih je takrat, ko je silomski stolp padel na 18 Izraelcev ter jih pobil. Zveličar povzame besedo ter pravi: *Menite li, da so ti krivičnejši bili, kakor vsi ljudje, kateri v Jerusalemu prebivajo?* (Luk. 13, 4.) *Povem vam, da ne; ampak če se ne spokorite, bote vsi ravno tako poginili*. (Luk. 13, 5.) Hotel je reči: kakor oni, tako bote tudi vi pogubljeni, ako se ne spreobrnете. Brez spreobrnjenja ni izveličanja; to resnico je Gospod potrdil s priliko o nerodovitem figovem drevesu. To drevo je raslo na vrtu. Vsako leto je hodil gospodar sadu iskat na tem drevesu.

Ker ga v treh letih ni našel, je rekel vrtnarju: *Posekaj ga; zakaj bi še prostor jemal!* (Luk. 13, 7.) Tako, hoče reči Jezus, čaka tudi Bog grešnikovega spreobrnjenja; čaka več let *sadú pokore*, ker ga ne najde, ga slednjič pokonča in pogubi.

Brez spreobrnjenja ni izveličanja, zato je Bog, *ki noče smrti grešnikov*, temveč *da se spreobrne in živi* (Eceh. 23, 11.), zato je on po Noetu oznanoval ljudem pokoro. Sto let je Noe barko delal in ves čas ljudi svaril in opominjal; ker se niso spreobrnil, jih je končal z veseljnim potopom.

Brez spreobrnjenja ni izveličanja; brez poboljšanja ni rešitve — zato je Bog poslal preroka Jona v mesto Ninive, da bi ondašnjim pregrešnim prebivalcem oznanoval pokoro, ker sicer jih bo moral pokončati, kakor prebivalce Sodome in Gomore. *Še 40 dni in Ninive bodo pokončane!* govoril je Jona. In res Ninivljani verjamejo Gospodovim besedam; puste svoje grešne navade vsi brez razložka. Kralj sam ukaže po Ninivah razklicati: „Slehern naj se spreobrne od svojih hudobnih potov — potem nam bo Bog kazni odpustil, da ne poginemo“. In zares! Ko Bog vidi, da so se Ninivljani spreobrnil, se jih je usmilil in jih ni pokončal, kakor je zažugal. Brez spreobrnjenja ni izveličanja — te resnice nismo pretiravali, temveč dokazovali z besedami in zgledi iz sv. pisma; zato bi zamogel zaklicati tudi jaz vsem onim, ki so pijanosti, ne spodobnosti, kletvi, hudi jezi, prevzetnosti nasproti Bogu in postavni cerkveni oblasti udani; dalje, ki so udani dušni lenobi, da ne spolnujejo druge, tretje in četrte cerkvene zapovedi; ki imajo krivično blago na vesti, ki gojé smrtno jezo do bližnjega i. t. d. . . zaklicati bi jim mogel: ako ne boste pustili svoje grešne navade, ako ne boste ubogali Boga in njegove namestnice sv. katoliške cerkve, ako ne boste povrnili krivičnega blaga in odpustili bližnjiku, ne morete izveličani biti. Porok zato so besede Jezusove: *Ako se ne boste spreobrnil, bote vsi skušaj pogubljeni.* Bog ni, kakor človek, ki bi danes preklical, kar je prejšnji dan zahteval — ne, Bog ne more odnehati od svoje tirjatve; nepogojno se mora ubogati Njega in njegovo namestnico sv. cerkev in sicer v vseh rečeh, sicer ni izveličanja.

II. Pokoro delati se pa ne pravi samo: spreobrniti se, storjene grehe obžalovati, sovražiti, pregrešno navado opustiti, temveč pokoro delati se pravi tudi za svoje grehe zadostovati; trpeti zanje pozneje, četudi so mu bili grehi odpuščeni. Tudi ta pokora, zadostovanje za storjene grehe, je izveličanju potrebno. Jezus sam

pravi: *Ako ne bote pokore delali, bote vsi skupaj pogubljeni* (Luk. 13, 5) Pokoro moramo delati — to oznanuje sv. cerkev, ki je v Tridentinskem zboru izrekla: „Življenje kristjanovo mora biti vedna pokora.“ Res — če je enkrat človek po sv. krstu zgrešil, tedaj je po besedah sv. Hijeronima edina pokora še ona rešilna brv, ki ga prepelje v srečno večnost. Ali z drugimi besedami: dve poti ste v srečno večnost — pot nedolžnosti in pot pokore. Kdor je zgrešil prvo, mora nastopiti drugo. Kaj lepo pravi sveti Avguštín rekoč: „Greh mora kaznovan in pokorjen biti, ako ne s pokoro na tem svetu, bo kaznovan z ognjem na onem svetu“ — v vicah.

Pokora je torej potrebna, to je dovolj dokazano. Zato se nikař ne čudimo, zakaj so se svetniki za svoje grehe tako ostro pokorili. Naredimo le nekaj zgledov!

David je grešil, dvakrat močno grešil. Zato je pozneje, tudi ko mu je prerok Natan že naznanil odpuščenje, delal ostro pokoro. Noč in dan je točil solze, solze pokore nad svojimi grehi. Sam pravi: *Utrudil se sem že v zdihovanju; vse noči namakam svojo posteljo s solzami.* (Ps. 6, 7.) Ali na drugem kraju: *Moje solze so moj vsakdanji kruh in moj greh je vedno pred mojimi očmi.* (Ps. 41, 4) Obžaloval in pokoril je svoj greh celo življenje.

Ali pogledjmo sv. Magdaleno! Žalost nad grehi jo je gnala k Jezusu, ki je bil povabljen k nekemu farizeju na kosilo. Prišla je v sobo — nepoklicana in nepovabljena — se ni nič ozirala na ljudi; padla je Gospodu pred noge ter jih močila s solzami, s solzami pokore, četudi ji je Jezus vse grehe odpustil. Po besedah sv. Avguština ni nehala celo svoje življenje žalovati in jokati. Jokala je pod križem; jokala je pri grobu; in po vnebohodu Jezusovem se je podala v samoto, kjer je delala ostro pokoro za svoje grehe do smrti.

Ali pogledjmo sv. Petra! Sramotno je zatajil svojega Gospoda. Ko ga je pa Gospod pogledal, tedaj, pravi sveto pismo, „je sv. Peter vun šel in se je bridko zjokal“. Ali je pa samo enkrat žaloval nad svojim grehom? Ne! Pripoveduje se o njem, da je vsako noč ob času petelinovega petja vstal, se jokal ter toliko solz pretočil, da se mu je videl na obrazu „sled solzá in ran“. Drugi so drugače pokoro delali: s postom, z voljnim prenašanjem bolezní, zaničevanja in nesreč, s spokorno obleko, s trdim ležiščem

— zlasti z voljnim prenašanjem onih križev, katere jim je Bog pošiljal. Spoznali so, da jim je pokora potrebna.

Ali pogledjmo sv. Alojzija — tega angela v človeški podobi! Kot petletni deček je vojakom ukradel nekoliko smodnika, da bi z njim nabasal svoj mali topič. To je bil prvi greh. Pri vojaki se je navadil nekaterih kletev in besed, katere je nekateri-krat potem ponavljal. To je bil drugi greh. Ko je pa Alojzij opomnjen od svoje matere in učitelja spoznal zlobo teh svojih grehov, — seveda malih — a on jih je imenoval velike grehe svoje mladosti — tedaj jih je vedno objokoval, se jih skrbno spovedoval in pri dolgi spovedi celo v omedlevico padal, tolika je bila njegova žalost nad temi grehi. Ostro pokoro: notranjo in zunanjo je delal zaradi njih. Vsako svarjenje ponižno sprejemal; se ostro postil, bičal neusmiljeno do krvi, izbiral trda ležišča . . . vse, vse za pokoro . . . Predragi! Ako to premišljujemo, se moramo sami sebe sramovati in ustrašiti: kaj bo z nami? Toliko grehov smo morebiti storili, pa vendar tako malo pokore delamo. Vsak križ nam je preveč in pretežek, tako mlačni smo v spolnovanju svojih stanovskih dolžnosti, v prejemanju sv. zakramentov in molitvi; tako mlačni v spolnovanju cerkvenih postav itd., vse nam je koj pretežavno. Še pri spovedi naloženo pokoro morda bolj slabo ali celo nič ne opravimo — tudi to se zgodi. Kaj bo z nami?! *Če ne bote pokore delali, pravi Kristus, bote vsi skupaj pogubljeni . . .*

Če jo bomo pa delali, bomo pa tudi lepo plačilo zanjo prejeli — v nebesih, kakor sv. Peter Alkantara, ki se je prikazal sv. Tereziji ter vzkliknil: „O blažena pokora, ki mi je tako slavo v nebesih pripravila!“ . . . Tudi mi, ako se bomo resnično spreobrnili, za storjene grehe potrebno pokoro delali, tudi mi, pravim, bomo enkrat vzkliknili: o srečna ura spreobrnjenja, o srečna pokora in zatajevanje . . . zdaj uživam za vse to plačilo — namreč večnega Boga. Amen.

—k.

Tretja adventna nedelja.

Homilija.

Tisti čas so Judje iz Jeruzalema duhovnov in levitov poslali do Janeza, da so ga vprašali: Kdo si ti?

Jan. 1, 19.

Dobro so poznali judje izredno svetost sv. Janeza Krstnika, zato so *iz Jeruzalema duhovnov in levitov poslali do Janeza, da so ga vprašali: Kdo si ti.* Ko se dospeli v Betanijo na uni strani Jordana, kjer je Janez krščeval, so ga vprašali: *Kdo si ti?* Na to vprašanje jim dokaže, da se motijo, ako mislijo, da je on Mesija, in dostavi, da ni niti Elija, niti kdo izmej prerokov, da sploh ni človek, kateri bi zaslužil kako spoštovanje.

Glejte, predragi, lep zgled *ponižnosti*. Sv. Gregor misli, da bi bilo sv. Janezu treba izreči le par besed in postal bi bil silno slaven in imeniten pri judih. Da, sv. Avguštin trdi, da bi si bil sv. Janez lahko pustil skazovati božjo čast, s tolikim začudenjem so gledali nanj vsi oni, ki so ga poznali, in vendar hoče in želi, da ga prezirajo. *Kako lep nauk za nas, da se ohranimo ponižne!* *Kako osramoti sv. Janez marsikaterega izmej nas, ki hočemo celo več veljati, kakor smo v resnici.* Kakor hitro kdo govori o nas nekoliko manj spoštljivo, smo vžaljeni in svoji vžaljenosti dajemo duška s tem, da zaničljivo govorimo o njem, ki je o nas manj spoštljivo govoril, da, o njem, ki je morda govoril zgolj le bitko resnico. Kdor je v resnici čednosten, ta ne dela tako, ta dela dobro in se ne zmeni za to, kar ljudje govore. Kakor ne išče hvale pri ljudeh, tako se tudi ne zmeni za njih grajo, ker dobro ve, da je svet lažnjiv, hudoben in Bogu sovražen in da bi njegovih duši prav nič ne koristilo, ko bi vžival tudi slavo, katero je vžival kralj Salomon. Skrbimo tedaj predragi, da bomo dopadli Bogu in če že nimamo toliko kreposti, da bi zaničevanja celo želeli, skrbimo zato, da je bomo imeli vsaj toliko, da bomo po zgledu našega Gospoda Jezusa Kristusa mirno in hladnokrvno prenašali zaničevanja, po zgledu njega, ki je rekel: *Učite se od mene, ker jaz sem krotak in iz srca ponižen.* Da bomo pa dosegli to predragoceno čednost sv. ponižnosti, se tudi mi večkrat vprašajmo: *Kdo si ti?* Z ozirom na dušo smo podoba božja, res predragoceno dele božjih rok, toda kolikrat smo to prekrasno podobo božjo

omadeževali z grehom! — Kdo si ti? Stvar si odrešena s predragocene krvi Jezusa Kristusa, že mnogokrat v novič oprana v njegovi krvi v sv. zakramentih; toda kako malo si hvaležen za te dobrote. Že, ako bi bili storili en sam smrten greh, bi se morali vedno sramovati, kaj šele ko smo jih storili že toliko, da jim niti števila ne vemo in vendar zahtevamo, da bi nas svet le hvalil in smo britko vžaljeni, ako nas kdo kaj graja. — Kdo si ti? Glede telesa nismo družega kakor vreča črvov, pest prahu, tedaj v resnici pravi nič, da, še manj kakor nič, ker smo gledé preteklosti grešniki, grešniki gledé sedajnosti in ako nas Bog ne varuje, nesli bomo grehe celo seboj v večnost. Ah, dragi moji, ali tedaj spoznate, kako opravičeno je, da smo ponižni. Kako potrebna je ponižnost, spoznamo iz besed Gospodovih, ki pravi: *Resnično vam povem, ako se ne spreobrnete in niste kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo; kdorkoli se tedaj poniša kakor ta otrok, ta je večji v nebeškem kraljestvu.* (Mat. 18, 3. 4.)

Sv. ponižnost pa ni le potrebna, je marveč tudi lahka čednost. Leško sicer rečeš, ne morem se postiti in delati ostre pokore, ne morem zapustiti sveta, ter svojega imetja razdeliti mej uboge, nikakor pa ne moreš reči, jaz ne morem biti ponižen. Le poglej svojo ničevnost in svojo spačenost in spoznal boš, da ponižnost pravzaprav ni nič družega kakor odkritosrčno pripoznanje resnice. In kolikor ložja je ta čednost, tem manj se moreš izgovarjati, ako je nimaš. Kako ljuba je Bogu ponižnost, je že večkrat s čudeži dokazal.

Perzijski kralj Kozrua je, kakor je znano, od sv. Helene najdeni križ Kristusov odnesel v Perzijo in šele cesarju Herakliju se je posrečilo zopet pridobiti gospodov križ. Poln veselja je hotel cesar Heraklij sam nesti križ nazaj na mesto, odkoder je bil vzet. Oblečen v škrlatasto kraljevo oblačilo, ozaljšan z dragocenimi biseri gre cesar Heraklij z mogotci svojega cesarstva na goro Kalvarijo; pa kako se začudi, ko pride do gore, ga nevidna moč ovira tako, da nikakor ne more naprej. Cesar obstoji zamišljen in si ne ve in ne zna pomagati. Tedaj stopi predenj sveti škof Caharija ter mu pravi: Cesar! vaša dragocena obleka in sijajno vaše spremstvo kako nasprotno je vse to Kristusu, kateri je v naj večjem ponižanju nesel svoj križ. Na to odloži cesar dragocene svojo obleko in gre priprosto oblečen lahko naprej ter postavi v splošno veselje sv. križ na gori Kalvariji na staro mesto nazaj.

Iz tega lahko spoznamo, kako ljuba in draga je Bogu sveta ponižnost. Nikar se tedaj ne hudujmo, ako nas drugi zaničujejo. In ker nas Gospod vabi in kliče, da naj hodimo za njim v sveti

ponižnosti, prosimo milosti, da bi vedno bolj in bolj spoznavali samega sebe in vsled tega tudi od dne do dne postajali ponižnejši.

Sv. evangelij nadaljuje, da so duhovniki in leviti, ko so zvedeli, da Janez ni ne Mesija in ne Elija, *tedaj mu rekli: Kdo si pa, da jim odgovor damo, kateri so nas poslali? Kaj praviš sam o sebi? Reče: Jas sem glas vpijočega v puščavi: Pripravite pot Gospodovo, kakor je rekel Isaija prerok.*

Kakšen glas pa je bil sv. Janez v puščavi? S svojim molčanjem je vpil tako glasno, da je prišel njegov glas celo do nas. Na sv. Janezu — pravi sv. Avgustin — je vse glas, njegovo molčanje je glas, ki kliče vam, ki živite v posvetnem hrupu in šumu. Njegova samota je glas, ki kliče vam, ki ne ljubite samote, ki nikdar v samoti nočete vsaj nekoliko misliti na svojo dušo in na večnost. Njegova spokorna obleka iz kamelinih dlak je glas, ki kliče vam, ki se nečimurno in potratno oblačite in zaničujete nje, ki so oblečeni revno in preprosto. Njegovo ostro življenje, njegov post je glas, ki kliče vam, ki se pokore bojite, ki iščete izgovorov, da se celo mili postni zapovedi, ako le mogoče, odtegnite. Njegove vedno v Boga vtopljene misli so glas, ki kliče vam, ki ste vtopljeni popolnoma v posvetnost in v časne reči in sicer tako, da ste pri tem skoraj popolnoma pozabili na Boga. Vam vsem vpije: *Pripravite pot Gospodovo!* Bliža se božični praznik, in božje dete se hoče duhovno roditi v naših srcih. Kakšno stanovanje mu hočemo pripraviti? Ali bomo mar tudi mi tako nehvaležni, kakor nekdanj Betlehem, da mu bomo pripravili le borni hlev, ali da ga celo sprejeti ne bomo hoteli? In vendar bi šel Gospod mnogo rajši nazaj v mrzli in borni betlehemeski hlev, kakor v srce grešnika, da, rajši bi šel nazaj na sv. križ, kakor pa v srce, katero ni očiščeno smrtnega greha. Očistite tedaj, predragi, svoja srca, odpovejte se pregrešnim zvezam, priložnostim in navadam, katere vas tirajo v pogubljenje. Nikar ne govorite, saj bom, saj se bom poboljšal. Taki ste, kakoršni ste bili, ako niste celo še slabši. Nikar se tedaj, o kristjan, ne goljufaj samega sebe, nikar ne izdajaj svoje duše napačnemu, goljufivemu upanju, katero vas bo prav gotovo pogubilo.

Sv. Peter Damijan nam pripoveduje o nekem bogatinu, kateri je dolgo časa živel v napuhu in nesramnosti. Gospod, kateri noče smrti grešnikove, je govoril tudi temu grešniku na srce in sicer zdaj milo proseče, zdaj ostro očitajoče in grozeče. Vedno

ga je pekla in pikala z grehi obtežena vest in silno se je bal smrti. Vendar se nikdar ni mogel odločiti spokoriti se, marveč vedno je odlašal in govoril, saj se bom poboljšal. Mej tem so minuli meseci, da leta, katera mu je določil Bog za spreobrnjenje, prišla je slednjič smrt in sicer neprevidena smrt, in v nezavesti se je preselil iz postelje pred sodnika, od sodnika v pekel, kjer bo vsevečnost preklinjal in zastonj objokoval svoje nespametno pregrešno življenje.

Dragi poslušalci, zlasti pa vi grešniki, povejte mi, ali ste vi mar varni, da ne bote tako nesrečno umrli, kakor ta nesrečnež? Ali mar veste, kdaj da pride Gospod? Vi sami dobro veste, da vsak trenutek lahko umrjete, tedaj morate tudi sami pripoznati, kako silno nespametno in predrzno je, odlašati svoje poboljšanje. Ali ne veste, da je pekel napolnjen z grešniki, kakoršni ste vi, z grešniki, kateri so odkladali pokoro, kakor jo odkladate vi, in ker se nikdar zares odločili niso, zato so pogubljeni. Njih škoda, njih nesreča naj spametuje vas, v teh svetih dnevih se spokorite in sveti adventni čas naj bo za vas začetek novega boljšega življenja. O blagor potem vam, kako srečni bodo za vas božični prazniki! Čutili bote v svojih srcih oni nebeški mir, katerega je prinesel Gospod na svet ljudem, ki so dobre volje, oni mir, kateri vse presega ter se ne dá kupiti z zlatom in srebrom. Pripravite torej pot Gospodovo s tem, da se skesano obtožite svojih grehov in ako imate trdni sklep poboljšati se, sklenili bote z Bogom zopet prijateljstvo, katerega posledica bodo sveta nebesa.

Ko so poslanci od Janeza zvedeli, da on ni Mesija in ne Elija in ne prerok, *so ga vprašali in so mu rekli: Zakaj tedaj krščuješ, ako ti nisi ne Kristus, ne Elija, ne prerok? Janes pa jim je odgovoril rekoč: Jaz krščujem v vodi; v sredi med vami pa stoji, ki ga vi ne poznate.*

Kolikim kristjanom veljajo te slednje besede! V sredi med vami je Kristus in vi ga ne poznate. Jezus, živi Jezus je tukaj v tabernakeljnu, kakor v nebesih, in sicer je tukaj kakor jetnik iz ljubezni do nas; pa kdo ga pozna? Ko bi ga poznali, bi ga ne pustili samega v cerkvah, marveč prihajali bi večkrat k Jezusu, da bi ga obiskavali ter ga molili in prosili pomoči. Ko bi ga poznali, bi med svetim opravilom ne iskali po cerkvi, da celo zunaj cerkve kotov in vaše obnašanje med službo božjo bi bilo gotovo dostojnejše. Ko bi spoznali Jezusa, bi pač vedno in povsod pobožno pokleknili, kadar je sv. Rešnje Telo izpostavljeno, ali pa kadar se nese k bolniku. Da, mnogo jih je, ki ga ne poznajo.

Se več, mnogo jih je, ki ga poznajo le zato, da ga še hujše žalijo. Jezusa poznaš ti mladenič in vendar ga žališ z nesramnimi mislimi, željami in besedami. Poznaš ga ti dekle, pa žališ ga s pregrešnimi znanji, poznaš ga ti, o kristjan, pa samo zato, da ga žališ s kletvijo, s krivičnostjo, z nezmernostjo. Oh! koliko krivic storjenih Jezusu, ki je iz ljubezni do nas vedno med nami. Tako tedaj vračamo s hudobijo njegovo največjo ljubezen. Res je tedaj, da so manj grešili judje, kateri so ga križali, ker ga niso poznali, kakor pa grešimo mi, ki ga žalimo, akoravno ga poznamo. Ne bodimo tedaj več tako nehvaležni, ter nehajmo žaliti Jezusa. Skazujmo svojo ljubezen s tem, da ga bomo radi obiskovali v zakramentu sv. Rešnjega Telesa, da ga bomo pogostokrat in vredno sprejemali in da bomo s svojim lepim zgledom razširjali njegovo slavo, zlasti pa mu pokažimo svojo ljubezen s tem, da ga ne žalimo več s smrtnim grehom. Morda bo treba, ako vse to storimo, kaj prestat in kaj pretrpeti, toda to nas ne sme plašiti, radi moramo biti pripravljene, iz ljubezni do Jezusa kaj žrtvovati, ko se je on žrtvoval in se še žrtvuje iz ljubezni do nas samega sebe.

Sv Edmund Kenterberiski se je že v rani svoji mladosti od svoje dobre matere naučil ljubiti Jezusa Kristusa in iz ljubezni do njega varovati se grehov ter delati dobro. Nekoč ga vabijo tovariši, naj gre z njimi, in res se odpravi z njimi mali Edmund. Na poti pa se zmisli, da utegne v tej družbi žaliti ljubega Jezusa, zato se vrne domov. Zastonj se mu upirajo tovariši; ko pa vidijo, da so vsa prigovarjanja zaman, ga pusté. Na sredi poti sreča malega prijaznega dečka, kateri ga prijazno pozdravi ter mu reče: „Z Bogom, ljubi moj Edmund.“ Edmund se začudi nad neznanim dečkom, ki ga je tako prijazno pozdravil, ta pa mu reče: „Kaj me ne poznaš, saj sva vedno skupaj, poglej na moje čelo in bral boš moje ime.“ Edmund pogleda ter bere besede: „Jezus Nazareški.“ „Da“, reče mu Jezus, „jaz sem Jezus, katerega tako iskreno ljubiš, le ljubi me in vedno hočem ostati pri tebi.“ Reče ter zgine. Od tedaj je Edmund še bolj napredoval v ljubezni do Jezusa, sveto je živel, postal je nadškof Kenterberiski, apostelj angleški, in slednjič svetnik.

Dragi moji, kdo bi ne želel tako srečen biti, kakor sveti Edmund? Gotovo bi tudi mi radi mnogo, da, vse storili, ko bi si s tem zaslužili le eno uro Jezusove družbe. Pa kaj govorim! Ali ni mar Jezus tukaj resnično in bistveno, kakor v nebesih? Ali ni tukaj vedno pripravljen sprejeti nas in se z nami združiti? In vendar se za Jezusa ne zmenimo in vendar ga ne ljubimo. Da bi ga smeli z lastnimi očmi gledati, smo pripravljene vse storiti, na

razpolago pa nam je pod podobo kruha skrit in se ne zmenimo zanj. Vprašam vas, ali nismo slepi, ali nismo maloverni? Ali ne veljajo torej tudi nam besede: *Med vami pa stoji, ki ga vi ne poznate*. Ne bodimo torej odslej več tako nehvaležni, marveč radi se k Jezusu zatekajmo in spoznali bomo, da je on edini naš prijatelj in dobri naš oče, ki more in hoče pomagati svojim otrokom v vseh potrebah in hoče jih storiti srečne.

Učili smo se iz današnjega evangelija visoko ceniti sveto ponižnost in skrbeti za to, da bomo vedno ponižni. Prosimo tedaj večkrat Jezusa, iz srca krotkega in ponižnega, za to milost. Premišljevali smo spokorno življenje sv. Janeza in slišali smo njegov glas, ki kliče: *Pripravite pot Gospodovo* — delajte pokoro. Ako je on, ki je bil tako nedolžen in svet, živel v ostri pokori v puščavi vedno združen z Bogom, mnogo bolj moramo skrbeti mi, da se bomo spokorili in večkrat, večkrat mislili na Boga, na dušo in na večnost. Slednjič smo spoznali svojo nehvaležnost do Jezusa, ki stoji med nami, pa ga ne poznamo. Oh da, za vse imamo čas, za igre, za razvedrila, celo za greh, le za Jezusa nimamo časa. Kaj bomo odgovorili v smrtni uri Jezusu na to, Jezusu, ki se je iz ljubezni do nas tolikanj ponižal, da se je skrivil pod neznatno podobo kruha? Dobro premisli, dragi moj, te besede in ako ljubezen zahteva ljubezen, ali bomo mar toliko nehvaležni, da bi odrekli Jezusu ljubezen, ko nas je vendar on tolikanj ljubil? Amen.

P. Engelbert Pollak.

Četrta adventna nedelja.

1. O pomenu božičnega praznika.

Pripravite pot Gospodu!

Luk. 3, 4.

Vedno bolj se nam bliža veseli božični praznik. Čedalje glasneje nam doni na ušesa glas predhodnika Kristusovega, svetega Janeza Krstnika: *Pripravite pot Gospodovo, ravne storite njegove stese, vsaka dolina naj se napolni, in vsaka gora in vsak grič naj se poniža in kar je krivega bodi ravno, in kar je ostrega, gladka pota!* (Luk. 3, 4–6.) Današnji evangelij že govori o sv. Janezu Krstniku, predhodniku Kristusovem.

Nekaj posebnega ima na sebi ta evangelij. Sv. pismo namreč računi čas navadno po judovski štetvi, ker so bili Judje v starem zakonu izvoljeno ljudstvo; tako n. pr. piše: „za časa kralja Ozija, v dneh kralja Ahaza“ itd. V današnjem evangeliju pa je čas, kedaj je prišel Janez Krstnik kot učitelj in za njim Jezus sam, določen tudi po poganski štetvi. Začenja se namreč današnji evangelij: *V petnajsiem letu vlade cesarja Tiberija, ko je bil Poncij Pilat oskrbnik v Judeji . . . Zakaj tako? Zato ker Jezus ni prišel le kot Odrešenik judovskega ljudstva, temveč kot Zveličar vsega sveta, vseh narodov. V tem natančno določenem času torej je stopil Janez Krstnik med Jude, da jih pripravi na prihod Zveličarjev, kakor je prerokoval njegov oče Zaharija pri njegovem rojstvu: In ti, dete, boš prerok Najvišjega imenovano, kajti pojdeš pred obličjem Gospodovim, njemu pot pripravljat.* (Luk. 1, 76.) Zato svari k pokori, naznanjuje odpuščanje grehov in opominja, da se poravnajo vsi hribje in doline, z eno besedo, da se izpremeni grešno življenje v čednostno in bogoljubno, da se mili Jezus rodi na duhovni način v naših srcih. Ravno zaradi tega je sv. cerkev za četrto adventno nedeljo določila ta evangelij, da se v nas še bolj obudi hrepenenje po Zveličarju in po našem duhovnem prerojenju.

Tudi jaz, predragi poslušalci, bi rad danes k temu nekoliko pripomogel, da duh božičnega dne vse vas prešine, in zato sem sklenil danes vam govoriti ob kratkem o pomenu božičnih praznikov, kajti kolikor bolj bomo spoznali njih pomen, toliko bolj se jih bomo poslužili v svoj dušni prid.

Tvoja milost, o mili Jezus, bodi z nami!

Večina svetih očetov, katerih cerkvene govore ali pridige še imamo, začenja svoje govore na božični dan z besedami veselja in radosti. „Veselite se, bratje!“ pravi sv. Avguštin, „vsi narodi naj se veselé in radujejo!“ „Nobena žalost naj danes ne vlada“, govori sv. Leon, „ko nam je bilo življenje rojeno; nobeden naj ne bo izključen od tega veselja“. Celó angeli nas opominjajo k veselju, ko eden izmed njih govori: *Naznanjam vam veliko veselje, katero bo vsemu ljudstvu došlo, ker Zveličar Vam je rojen, Kristus Gospod, v mestu Davidovem.* (Luk. 2, 10, 11)

Neznatno je sicer rojstvo Zveličarjevo in silno ubožno, a vendar spremlja ga toliko čudovitih dogodkov, da mora vsakdo spoznati, da dete, katero je rojeno, je božje dete, je pravi Bog

Trume angelov se prikažejo v svetlobi na nebu in prepevajo glasno slavo Bogu; pastirji tekó k hlevcu in molijo dete; tuji kralji, spremljani od zvezde, pridejo k jaslicam in molijo dete in ravnotako se čudovito vrnejo nazaj v svojo domovino. Simeon in Ana spoznata po božjem navdihnenju svojega Gospoda in Zveličarja. Angeli peljejo Jožefa v Egipt, da reši božje dete, in ko mine nevarnost, ga pripeljejo nazaj.

Še lepše in slovesnejše se nam pokaže Jezusovo rojstvo, ako je premišljujemo kot začetek našega odrešenja. „Ko bi Kristus ne bil rojen“, pravi sv. Janez Krizostom, „ne bil bi niti krščen, niti križan, niti bi poslal sv. Duha“, in zato imenuje dan Jezusovega rojstva središče in vir vseh praznikov, ker zopet je odprt vhod v raj, ki je bil zaprt že od Adama sem, zopet je človek sprijaznjen z Bogom.

Neka stara pripovedka pripoveduje, da je isto noč, ko je bil Jezus rojen, vsa zemlja kakor oživila, kakor se je tresla tedaj, ko je Kristus umrl. Čeprav je bila zima, vendar so cveteli vsi vinogradi okoli mesta Engaddi. Po zraku pa so švigale kače semtertje, v znamenje, da je Jezusovo rojstvo vznemirilo ves pekel, ker s tem je bila pokončana moč peklenškega satana. Na Španskem so videli ta dan tri solnca na nebu. Cesar Avgust je dal nekaj let pred Kristusovim rojstvom sezidati krasen tempel v Rimu. Ko je bil dovršen, vprašali so pogansko proročišče, doklej bo ta tempel stal. In proročišče je odgovorilo: „Dotlej, da bo Devica rodila!“ Rimljani so si to razlagali tako, da bo ta tempel večno stal, ker devica nikdar še ni rodila in ne bo. Toda v noči, ko je bil Jezus rojen, se je ta tempel naenkrat porušil.

V Rimu je stal 755 let Janov tempelj, ki je bil vedno odprt, kadar je bila v cesarstvu vojska, zaprt pa le tedaj, ko je bil mir. V 755. letih je bil dvakrat zaprt, znamenje, da je bil le dvakrat v tem dolgem času mir v cesarstvu. In spet je bil ta tempelj zaprt v času, ko je bil Kristus rojen, v znamenje, da ni nobene vojske. Glejte, na ta način je celo poganom veljalo petje angelov: *Slava Bogu na višavah, in mir ljudem na zemlji!* S tem se je Jezus pokazal res *knesa miru*, kakor ga je že prerok Izaija napovedal (9. 6.), in kakor je pel o njem psalmist (71. 7.): *Vsšla bo v njegovih dneh pravica in obilnost miru.* V resnici, v Kristusovem rojstvu sta se *pravica in mir poljubila*, po besedah psalmistovih, kajti človeški rod je bil zopet z Bogom spravljen.

Tako je v resnici božični praznik za vse dan veselja, ker ž njim se pričenja dan sreče, začenja se mir z Bogom in raj je zopet odprt. Zato poje ta dan sv. cerkev v dnevnikih urah: „Danes je Kristus rojen, danes se je Zveličar prikazal, danes pojó na zemlji angeli, veselé se arhangeli, danes se radujejo pravični in pravijo: „Čast Bogu na višavah!“ Z rojstvom Gospodovim so se nebesa spustila na zemljo, da je zemlja postala nebesa; Bog je postal človek, da se je človek z Bogom združil.“

Zaradi velikosti božičnega praznika se sv. cerkev tako dolgo in tako lepo pripravlja na ta dan. Ves advent je le priprava na božični praznik. Vse molitve, katere molijo duhovniki v tem času pri sv. mašah in v brevirju, izražajo srčno željo in koprnenje po Odrešeniku, da naj razsvetli nje, ki sedé v temi in v smrtni senci, naj jih obsine žarek njegove milosti, da se spreobrnejo in delajo pokoro. Zato ponavlja večkrat sveta cerkev pretresljive besede: „Pridi o Jezus, pridi, in nikar se več ne mudi!“

Pravi božični praznik pa se prične s svetim večerom. Oj sveta noč, blažena noč, v kateri nam je bil Kristus rojen! Vsak kristjan, če še tako zelo v grehah živi, čuti to noč nekaj posebnega. Srečni tisti, ki se morejo z lahkim srcem veseliti s sveto cerkvijo; a milovanja vredni tisti, kateri čutijo to noč glas svoje vesti, ki jih pa ne tolaži, temveč grize in peče, (in ker se drugače ne morejo razveseliti, vpijanijo se prav grdo, da še s tem grehom onesveté to sv. noč). Za te zgubljene duše je pač zgubljen sveti adventni čas, so zastonj vsi klici svete cerkve, zgubljen zanje sveti božični praznik, in oh, zgubljeni so morda tudi sami za vse večne čase!

Znano je, da ta dan sme vsak duhovnik maševati tri svete maše v spomin na trojno rojstvo božjega Sina Jezusa, in sicer prvič na večno rojstvo od Boga Očeta; drugič na časno rojstvo iz Marije Device in tretjič duhovno rojstvo Jezusovo v srcih vseh pravovernih kristjanov. Prva sveta maša, ki je navadno o polnoči, spominja na Jezusovo rojstvo v Betlehemu, druga, ki je zjutraj za rana, spominja na prihod pastirjev k Jezusu, ki so ga tam molili kot svojega Boga, tretja pa, ki je pri belem dnevu dopoldne, spominja na večno rojstvo Jezusovo iz Boga Očeta. Zato se pri tej sv. maši bere evangelij sv. Janeza, ki se začne: *V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu in Bog je bila Beseda ... In Beseda je meso postala in je med nami prebivala.*

Božičnemu prazniku sledi praznik sv. Štefana, in potem so-praznika sv. Janeza evangelista in nedolžnih otročičev. V teh treh godovih vidimo takorekoč, kakor pravi sv. Bernard, vse svetnike. Sv. Štefan nam kaže svetnike, ki so z voljo in dejanjem spoznavali sveto vero v Kristusa, t. j. ki so verovali in za vero kri prelili, sv. Janez evangelist nam kaže svetnike, ki so z voljo spoznavali Kristusa, t. j. kaže spoznavalce, ki niso bili mučeni, pa so si s svetim življenjem nebesa pridobili. Nedolžni otročiči pa nam kažejo one svetnike, ki so z dejanjem vero spoznavali, a ne z voljo ker so bili namreč tako majhni, da verovati še niso mogli, pa so vendar kri prelili.

Božični prazniki segajo do praznika sv. Treh kraljev, božična doba pa do prve predpepelnične nedelje.

Na kratko sem vam razložil pomen božičnega dné, božičnih praznikov, katerih se gotovo veseli vsak kristijan. Veselimo se jih torej tudi mi, a iz srca se jih bomo mogli veseliti le tedaj, ako bomo i mi duhovno prerajeni, ako bo mili Jezus sam rojen v naših srcih. Želim vam torej vsem vesele praznike, da bi vam bili v dušni in telesni prid, da bi bilo vaše veselje res priskrčno, veselje v Gospodu, da se bota v vaši družbi veselila tudi Jezus in Marija! Amen.

† J. Benkovič.

2. Kristus prinaša miru, tolažbe in veselja.

Pripravite pot Gospodovo, ravne storite njegove steze. Luk. 3, 4.

Glas predhodnika Gospodovega sv. Janeza Krstnika, ki se sliši iz puščave, vedno mogočnejše doni: *Pripravite pot Gospodovo*. Takoj v začetku adventnega časa nas je tako opozarjala sv. cerkev. Danes, zadnjo nedeljo pred njegovim prihodom, nam kliče še enkrat s polno resnobo: *Pripravite pot Gospodovo*. Dragi poslušalci, porabimo ta čas, kateri nam preostane do rojstva Gospodovega, dobro! —

K nam priti, za nas se roditi, hoče Jezus Kristus, kralj vseh kraljev, ki hoče záse pridobiti naš um in našo voljo in prikleniti k sebi naša srca. Njemu na ljubo hočemo odstraniti od svoje duše breme, katero nas teži, njemu na ljubo hočemo vse strasti premagati, da se dostojno pripravimo na njegov prihod. Da pa bodo naša srca tembolj vzprejemljiva za opomine sv. Janeza Krst-

nika, vam hočem danes pokazati, kaj nam bo Jezus kot nedolžno dete prinesel. Prinesel nam bo 1. miru, 2. tolažbe, 3. veselja.

1. Kristus nam prinaša miru! Že prerok Izaija je prerokoval, da bode Kristusovo kraljestvo, kraljestvo miru. Toda, kako je to, da ne najdemo povsod tega miru, da je polno sovraštva? Samo zaradi tega, dragi poslušalci, ker ljudje ne spolnujejo Kristusovih nauk. Tam, kjer je Kristus doma, kjer je trdna vera in ljubezen do njega, tam je mir. Mir je bil, katerega so nebeški angeli pastirčkom oznanovali, ko je prišel Jezus, kralj miru, na svet. Molčal je svet, miren je bil, ko se je rodil Jezus, kralj miru — sveta tišina je vladala o polnoči po svetu, ko je prišel tisti na svet, ki je spravil ljudi z Bogom. In tega miru smo se tudi mi udeležili, ko smo bili oprani v sv. krstu izvirnega greha, ko smo postali otroci božji. In če smo ta mir vesti izgubili, tedaj smo bili tolikanj srečni, da smo v zakramentu svete pokore prihiteli zopet v očetovsko njegovo naročje. — Ta mir naj se pa kaže tudi po zunanem! Kdor je prešinjen Kristusove vere, ta ne bo nikdar pozabil Gospodovih besed: *Dam vam novo postavo, da se ljubite med seboj.* Gospod je vedel, da bodo ostali njegovi učenci močni samo tedaj, če bodo edini v ljubezni. Kakor biva sreča v domači družini samo tedaj, če veže posamezne ude samo iskrena ljubezen, tako je tudi posamezen človek srečen samotkrat, če živi v ljubezni z drugimi ljudmi. Toda ljubiti ne smemo samo svojih sorodnikov in prijateljev, ampak vse ljudi, ker so vsi odkupljeni s predrago krvjo Jezusa Kristusa. O kako srečni, kako zlati časi so bili časi prvih kristjanov, ko so bili vsi eno srce in ena duša! In kako je dragi poslušalci, dandanes med nami? Sosed sovraži soseda, otroci svoje starše, mati preklinja svoje otroke, otroci zapravljajo premoženje svojih staršev. Prepir in sovraštvo, nezvestoba in hinavstvo — to je vse doma v premnogih družinah, zaradi tega se ni čuditi, če se sliši v družini mesto molitve kletvina; da, celo to beremo, da drug drugega pomoré. — O kako lepo je pa v pravi krščanski družini! Otroci ljubijo svoje starše in so jim pokorni, starši skrbé zanje, jih varujejo kakor punčico svojega očesa, vse veže eno srce, ena misel, ena ljubezen. Ali je kaj lepšega kakor prava krščanska družina? Veselje, katero se uživa med svetom, je minljivo, čim več ga uživamo, tem bolj smo ga siti, neiskaljeno veselje je najti le v družinski ljubezni.

Istega miru nam prinaša sedaj Jezus. O da bi se ta mir razlil med vse narode in med vse občine: mir bodi vsem družinam, mir vsakem srcu med nami!

2. Kristus pa nam ne prinaša samo miru, ampak tudi tolažbe. Brez tolažbe je bil svet, predno je On na svet prišel, in brez tolažbe so dandanes še vsi tisti, ki so brez Kristusa. Zato je rekel Job v starem zakonu: *Vsi dnevi človeškega življenja so polni bridkosti. Zato pravim, da so mrtvi srečnejši od živih, in sa najsrečnejšega imam tistega, kateri še rojen ni.* Glejte, tako je bilo pred prihodom Jezusovim. Kristus nam je pa prinesel tolažbe za vse slučaje našega življenja. Kakor noč in dan, tako se spreminja naše življenje. Danes se veselimo svojega najboljšega zdravja, jutri že ležimo težko bolni na postelji. Kako tolažbo prejme bolnik, če obrne svoj pogled na onega, ki je tolikanj trpel kakor noben drug na svetu; na tistega, ki je vzkliknil: *O vi vsi, ki se náme osirate, poglejte, če je kaka bolečina, ki je moji enaka.* In če je bolezen vedno hujša, če je bolnik že ves obupan, tedaj se zopet ozre na Odrešenika, ki se je dal položiti na križ kakor nedolžno jagnje, ne da bi zinil eno besedo. Vzemimo kakega drugega človeka! Danes je zadovoljen in srečen, vse ga časti in ljubi, veliko premoženje ga razveseljuje in jutri izgubi naenkrat vse. On je zasmehovan, zaničevan, on izgubi imetje, postane zapuščena sirota, berač. Kdo mu more tukaj dati tolažbe, da ne obupa? O to je misel na Odrešenika, ki je bil v Betlehemu v hlevu rojen, in še ta ni bil njegov, to je misel, da če tudi ni storil nobenemu človeku niti najmanjše krivice, je bil vendar zaničevan, zasmehovan, križan. Tolažbe mu dá pogled na Jezusa, ki kliče pribit na križu, oropan vse človeške pomoči: *Kdor hoče sa menoj priti, naj vsprejme križ na svoje rame in naj hodi sa menoj!* — In če bi bil kdo tako nesrečen, da bi med svetom izgubil mir svojega srca, mir svoje duše, in če ga težko breme grehov teži, potem mu mora tolažbe dati tisti, kateri je rekel: *Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi in jaz vas bom poživil!* In kakšno tolažbo nam on podeli v poslednji uri? Če se loči iz te solzne doline duša, katera je v svetosti živela, katera ni nikdar razžalila Boga, ali pa če se loči duša, ki je bila sicer težko obložena, pa se je v solzah ostre pokore in v krvi Jezusa Kristusa očistila, če se torej taka duša loči s te zemlje, tedaj prejme pri vstopu v nebesa neskončno veselje, tedaj živi plačilo, katerega ni videlo nobeno oko na svetu. In kakšno to-

lažbo nam dá naša sveta vera na grobu naših ranjkih? O kolika bolečina pretrese srce, če se mora za vedno ločiti mati od svojega otroka, sin od svojega očeta, sirota od svojega dobrotnika, prijatelj od prijatelja! Samo Kristus in njegova sv. vera zamoreta to bolečino zmanjšati, samo On zamore to rano zaceliti. Dragi poslušavci, če bi te tolažbe, tega upanja ne imeli, da jih enkrat zopet vidimo, potem bi v resnici morali obupati!

3. Kristus nam pa prinaša tudi veselje. Že ko je bil rojen sv. Janez, so se začudeno povpraševali ljudje: *Kaj bo iz tega otroka?* Ko pa je prišel na svet Jezus, Odrešenik sveta, tedaj je razsvetlila ta luč vso temoto sveta in angel Gospodov je oznanil osuplim pastirjem: *Čas vam oznanjam veliko veselje.* In angel je resnico govoril. Kajti Kristus nam je prinesel res veliko veselja, največje veselje, katero si zamoremo sploh misliti! Svet je globoko tičal v pregrehah. Neprestopno je bilo brezdno, katero je bilo med Bogom in med ljudmi. Niti celo morje solza vseh ljudi in angelov bi ne moglo izbrisati sovraštva, katero je imel Bog do ljudi, oziroma do greha. Vsi smo bili otroci jeze božje. Toda neskončno usmiljeni Bog nam je poslal svojega edinorojenega Sina, in po njegovi smrti smo postali prijatelji božji, bratje in sestre v Kristusu. Kakšno veselje! Mi smemo imenovati Boga svojega očeta, njemu zamoremo vse potožiti. Mi smemo z zaupnostjo se obračati do svojega Jezusa, do tistega, ki je nas ljubil z neskončno ljubeznijo in nas hoče srečne storiti. Kristus nam je prinesel svoj nauk na svet, da bi nas napeljal k ljubezni, k čednostim in krepostim, saj ljubezen in čednost sta vir prave sreče in zadovoljnosti. Samo tisti človek, ki v čednostih živi, je srečen, zadovoljen, četudi ga tarejo druge skrbi. Saj ima on v sebi najboljši zaklad, mir srca, pokoj svoje duše. In niti bogastvo, niti revščina, niti preganjanje, niti bridkosti mu tega srčnega miru vzeti ne morejo. Ta srčni mir se dobi z molitvijo. Če molimo, tedaj dvigujemo srce in roke k Bogu; vse mu povemo, kar nas boli in teži, vsega ga prosimo, česar potrebujemo. In Gospod je obljubil, da bo molitev uslišal. Zato je molitev neizcrpljivi, neusahljivi vir tolažbe in veselja in ta vir, glejte, nam je Kristus odkril.

Najlepše in največje veselje nam je Jezus pripravil s tem, da nam je odprl nebesa. Vsi bratje in sestre, vsi prijatelji, vsi ljudje na svetu brez razlike stanu in starosti, naroda in jezika, veselite se, ker vi morate biti srečni, popolnoma srečni, večno srečni. — To je klic svete cerkve, ki se širi od enega na drugi

konec sveta. Upanje na večno srečo je sad Kristusovega odrešenja, zato moramo svoje oči tjakaj gori obračati. Ne, tukaj na zemlji ne najdemo prave, popolne, trajne sreče nikdar. Samo v nebeškem kraljestvu nas pričakuje veselje brez bolečine, mladost brez starosti, svoboda brez mej, lepota brez madeža, mir brez prepira, večno veselje brez konca. Prava naša domovina ni tukaj, ona je tam gori. O zato se veselimo prihoda Gospodovega, odstranimo vse, česar njegovo vsevidno okó ne more gledati, prosimo, naj nam da tistega miru, katerega svet ne more podeliti. V dnevih nesreč in zapuščenosti mu zakličimo, naj vlije v naša srca nebeške tolažbe, naj nam svoje milosti ne odtegne, naj vklene naša srca v svoje sveto srce. Amen.

Iv. Baloh

Praznik rojstva Gospodovega.

1. Kaj naj prinesemo novorojenemu Jezusu v dar?

Pastirji so med seboj rekli: Pojdimo do Betlehema in pogledjmo to reč, ki se je zgodila. Luk 2, 15.

O blažena noč! O sv. noč, v kateri se je razodela božja neskončna ljubezen do nas v najvišji meri! O sv. noč, v kateri se je nebo združilo z zemljo, v kateri so zapeli nad betlehenskimi hlevčkom kori nebeških duhov nebeško lepi slavospev: *Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!* Zares blaženi je današnji dan, ko obhajamo spomin največje skrivnosti božje ljubezni, ko je trikrat sveti Bog, katerega nebesa nebesa ne morejo obseči, ko je ta Bog zapustil svoj tron veličastva, se ponižal, neskončno ponižal ter prišel na svet kot revno detece.

O blaženi dan, ko se je rodil najvišji duhovnik po redu Melkizedekovem, ki bode daroval krvavo zadostilno žrtev za grehe sveta razžaljenemu Očetu. O blaženi dan, ko se je rodil učenik, ki bode pokazal zašlemu človeštvu pot nazaj k viru vse sreče, k Bogu, kot vzšlo solnce, ki bode razsvetlilo temo zmote.

Zares blaženi današnji dan! Veselimo in radujmo se v njem, predragi, radujmo se prav iz srca. Prepevajmo veseli novorojenemu Kralju z angelskimi kori slavospev: *Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji.*

Veseli hitimo s pastirčki v dubu tja k betlehemskim jaslicam in molimo to nebeško detece, tega svojega dobrega Boga. Toda pastirčke vidimo, da ne gredo prazni. Ta nese na rami belo ovčico, da jo pokloni Jagnjetu Božjemu. Oni zopet mu nese vrč mleka; drugi zopet vrč olja. Da, vsakdo kaj nese. Naj gremo mi prazni? Ne, prazni ne smemo tja, da nas revni pastirji ne osramote.

Kaj pa naj nesemo tja k jaslicam? Zlata, srebra nimamo. Morda tudi ovce nimamo, da bi mu jo prinesli. Pa saj to Dete tega niti ne mara. Kaj pa naj mu prinesemo? Prinesimo mu ljubezen, darujmo mu križe in težave.

1. Kaj naj nesemo Zveličarju? Samega sebe, svoje srce mu podarimo. To je, kajne. edino, kar imamo. Pa saj je tudi edino, s čimur ga bodemo resnično razveselili. To Detece je prišlo zato na svet, da bi si osvojilo naša srca. Zato je prišlo na svet, da je prineslo mrzlemu svetu ogenj, in sicer ogenj goreče ljubezni, in kaj hoče družega da gori, gori edino in samo zanj. Srčno želi, da bi se vsa srca kristijanov vnela v goreči ljubezni do njega, da bi bila vsa srca njegova.

Zeblo je Detece, ko je ležalo povito v plenice v bornem, napol podrtem hlevu. Zebe ga pa tudi še sedaj, ko biva zaprto v naših bornih tabernakljih, skrito pod podobo kruha in vina. Srca vernih so namreč zanj mrzla, ledena. Iz src vernikov je izginila ljubezen. Pozabljajo ga. Samega puščajo cele dneve, cele tedne samevati v tabernakljih.

Ako pa morajo vendar predenj priti ob nedeljah, o kako ga boli ta njih mlačnost! Kako ga zebe med nami! Njegovo srce plamt ljubezni do nas. Prsrčno nas ljubi. Tako ljubeznjivo nas vabi in kliče neprestano k sebi: „Pridite k meni! Pridite k meni vsi!“

Toda to je glas vpijočega v puščavi. Nihče, ali le malo jih ga čuje. Sem pridejo k njemu, pa mu niti z malim znamenjem spoštovanja ne skažejo dolžne časti. V cerkvi so z mislimi, s srcem zunaj. Komaj čakajo „Amen“, potem pa gredo zopet brzo ven, brzo proč od Jezusa.

O, predragi moji. To gotovo boli, silno boli ljubega Jezuščka! Božje Detece med nami zelo zebe. Zato pa danes srčno želi pred vsem naših src, naše ljubezni. O nesimo mu je, nesimo mu svojo ljubezen tja k jaslicam. Zdihnimo danes prav iz srca: „Kaj zahtevaš od mene? Vem, ti zahtevaš moje srce. Toda, ali ni iz neštevilnih vzrokov že davno tvoje? Da, o moj Jezus, tvoje bodi!“

Tu klečim pred Teboj in Ti popolno in odkritosrčno posvečujem svoje srce: Tvoje bodi, o Bog! Nebo in zemlja sta priči mojega sklepa: moje srce bodi Tvoje!“ (Večna molitev 110.)

2. Pa še nekaj je, kar bi Jezuščku lahko danes prinesli v prav obilni meri v dar. To so naši obilni križi, naše težave in britkosti. To novorojeno Detece je tudi zdravnik telesnih bolečin. Zato nas vabi ljubeznjivo k sebi rekoč: Pridite k meni vsi, ki ste obloženi, ki se trudite, ki imate križe in težave, meni jih izročite in jaz vam jih bodem zljajšal, jaz vam bodem pomagal.

Vi krščanski starši, gospodarji, gospodinje, povite v venec svoje solze, katere vam iztiska gorje iz objokanih oči, povite v venec obilne skrbi, katere vas teže, ter jih prinesite nebeškemu Detetu k jaslicam. „Glej, dobro Detece“, recite, „rad bi ti danes prinesel v dar zlata ali bogastva. Pa ničesar nimam. Rad bi ti dal v dar svoje srce, pa je tako mrzlo do tebe, tako polno slabosti, da bi Ti ne imel dopadenja nad njim. Glej, tu moje križe in nadloge. Tebi jih potožim in izročam. Pomagaj mi, da jih voljno nosim iz ljubezni do tebe.

Ti, dragi moj, ki te tare uboštvo, ki večkrat nimaš niti potrebnega jela, veš kaj, nimaš lepšega daru, kakor da mu prineseš svoje uboštvo v dar. Glej to Detece! Kako ubožno je. „Lisice imajo svoje luknje, ptice imajo svoja gnezda. Sin človekov pa nima, kamor bi položil svojo trudno glavo“, tako revno je. Poglej hlevček Njegovega rojstva. Na pol podrt je. In vendar On je Bog. Vsemogočni Bog je, čigar dele in last je nebo in zemlja. O obljubi mu, da hočeš v prihodnje iz ljubezni do Njega voljno nositi svoje uboštvo in njega težave.

In vi, mladeniči? vi otroci? Za vas je dovolj, da prinesete danes Jezuščku v dar svoja nedolžna srca. Sicer ne veste, kaj je to nedolžno srce. Pa povem vam, da ljubi Jezušček nima nobene reči raje, kakor vaša čista, nedolžna srca. Zato pa, ko boste prižigali pri jaslicah lučke, recite mu: „Kakor jaz prižgem to svečko, da Ti bode gorela pred jaslicami, tako Ti užgi moje revno srce s plamenom prave ljubezni do Tebe in ne pusti, oh nikdar ne pusti, da bi je hudobni duh s kakim grehom ugasnil. Naj bode vedno čisto, nedolžno, naj bode vedno, vedno Tvoje, edine Tvoje.“

Da, predragi moji, na današnji sveti dan podarimo Jezusu vsi same sebe. Svoja srca, svojo ljubezen. Prisezimo danes novorojenemu kralju nebes in zemlje vsi večno zvestobo: Ako smo bili do sedaj

nezvesti, ako smo grešili in tako odpadli k njegovemu sovražniku satanu, se v prihodnje to ne sme več zgoditi. Jezusovi smo in Njegovi hočemo ostati.

Neki burgundski kralj — tako se pripoveduje — zboli na smrt. Na smrtni postelji skliče k sebi vse velikaše svoje države in zahteva od njih, naj prisežejo zvestobo njegovemu sinu, ki je bil tedaj še le leto star. Velikaši to store. Prinesli so zibelko, v kateri je spaval kraljevič, in velikaši prisežejo. Kralj umre. Sovražnik pa porabi to priliko ter napade Burgunde. Ker niso imeli pravega vladarja, je vpadal vojakom pogum. Že se začno umikati pred sovražnim nasiljem. V tej sili pa da vrhovni vojskovodja prinesiti iz gradu zibelko s kraljevičem. Dá jo postaviti visoko, da jo vidi vsa vojska. Ko vojaki zagledajo zibelko, se spomnijo prisege, dane kralju na smrtni postelji. To jih navda z novim pogumom. Z vso silo se zaženo nad sovražnika in ga sijajno premagajo.

Predragi v Kristusu. Tudi mi danes prisegamo novorojenemu Kraljeviču Jezusu Kristusu večno zvestobo, in sicer ležečemu v jaslicah. Ko nas med letom zopet napadejo sovražniki Kristusovi in naše duše in nam vpada pogum, ozrimo se v duhu v betlehemiški hlevček na jaslice. V jaslicah ležečemu danes prisegamo večno zvestobo, zvestobo do smrti. Zato naj bodo jaslice naša zastava. Znamenje naj bodo, da bomo vedeli, čigavi smo. Ko smo v boju, spomnimo se jaslic, v katerih je ležal Oni, ki nam govori: *Ne bojte se, jas sem svet premagal.* In bojujmo se ž njim, in zmaga je naša.

Zato pa: Jezus, Tvoji smo in Tvoji hočemo biti! Amen.

P. Kažimir Zakrajšek.

2. Ljubezen Jezusova ogenj ljubezni za naša mrzla srca.

Pojdimo do Betlehema in poglejmo to reč, katera se je zgodila, ki nam jo je Gospod naznanil. Luk. 2, 15.

Tedaj smo zopet doživeli presveti božični praznik, rojstni dan našega Zveličarja, Jezusa Kristusa. To je dan, ko je bilo svetu življenje, luč in zveličanje rojeno. To je dan, ko se je po besedah sv. apostola Pavla posebno *dobrota in ljubezen Boga, našega Zveličarja, prikazala.*

Strašna je bila škoda, ki jo je greh naših prvih staršev naredil vsemu človeškemu rodu: izgubljena je bila božja prijaznost in ljubezen; brez števila nadlog in bridkosti se je razlilo čez zemljo; zaprte so bile duri pozemeljskega raja, pa tudi zapahnjene vrata nebeška. Božji pravici se je moralo zdaj zadostiti, človeški rod je moral odrešen biti, če ne bi bil moral biti večno pogubljen. Pa kdo bi bil zamogel razžaljeno božjo pravico potolažiti, kdo za grehe vseh ljudi zadostiti? Na zemlji ni bilo mogoče nobenega takega najti; tudi v nebesih se ni nobeden našel med nebeškimi duhovi, da bi bil mogel za ljudi trpeti in umreti ter jih odrešiti. Tedaj se je sam Sin božji nam v odrešenje ponudil. *Božja pravica in milost sta se poljubile*, pravi sveto pismo, in priletel je veliki angel Gabriel na zemljo, da je blaženi Devici Mariji oznanil, da bo ona Mati našega Odrešenika, ki ga bo od sv. Duha spočela. Marija je privolila kot ponižna in vselej pokorna dekla Gospodova, in poslednjič je prišla ura, ko so angeli pastirjem naznanili: *Danes vam je rojen Zveličar, kateri je Kristus Gospod, v mestu Davidovem*. In kaj so storili pastirji, ko so oznanilo prejeli? Rekli so med seboj: *Pojdimo do Betlehema in poglejmo to reč, katera se je zgodila, ki nam jo je Gospod nasnanil*. In so hite prišli in našli Marijo in Jožefa in Dete v jasli položeno, in so se vrnili in Boga častili in hvalili za vse, kar so videli in slišali. Storimo tudi mi, preljubi! po zgledu teh pobožnih pastirjev; podajmo se v duhu k Gospodovim jaslicam, učimo se tam njegovo ljubezen spoznavati in ogrevajmo svoja mrzla srca v ognju Njegove ljubezni, da bomo tudi mi njega ljubili. — In ravno to naj bo zapopadek mojega govorjenja in sad današnjega lepega praznika.

Bog je ljubezen, piše sv. apostol Janez. En dan pripoveduje drugemu, in ena noč kliče drugi noči: *Bog je ljubezen*. Solnce, luna in zvezde, dež, rosa in sapa, vse stvarjene reči na zemlji in nepreštete dobrote, ki jih uživamo, in angeli, ki nas varujejo, so oznanovalci božje ljubezni in dobrote. Posebno pa se kaže božja ljubezen v včlovečenju Sina božjega. Tukaj se kaže ljubezen nebeškega Očeta, ki je najljubše in najdražje, kar ima, svojega edinega Sina na svet poslal, da bi ljudi odrešil. Zato piše sv. apostol Janez: *Tako je Bog svet ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi nobeden, ki vanj veruje, ne bil pogubljen*.

Tukaj v našem odrešenju se pač najlepše kaže ljubezen Sina božjega do nas. Dasiravno je poprej vedel, da ga eni ljudje že pri njegovem prihodu na ta svet ne bodo sprejeli, in da ga bodo poznejše preganjali in celo umorili, je vendar le prišel v to solzno dolino iskat in zveličat, kar je bilo izgubljenega.

Imamo sicer zglede velike ljubezni. O sv. Vincencu Pavlanskem se bere, da je nekdam našel na barki mladeniča, ki je moral zavoljo svojih hudodelstev vklenjen med drugimi jetniki na barki veslati, kar je bilo silno težavno. Bil je mladenič ves skesan zavoljo svojih hudobij in poln skrbi zavoljo svoje stare matere, ki je potrebovala njegove postrežbe in podpore, katere ji pa v takih okoliščinah nikakor ni mogel skazovati. Sv. Vincencij, od sočutja in usmiljenja gnan, je dal samega sebe nedolžnega namestu mladeniča vkleniti in je dalj časa zanj trpel strašno kazen na galeji. Kdo bi se pač temu dejanju katoliškega duhovna ne čudil? — Vendar kakor so nebesa daleč od zemlje, tako daleč se razloči ta ljubezen od tiste ljubezni, s katero nas je ljubil Jezus Kristus edinorojeni Sin božji.

Vsegamogočni večni Bog, ki je angele v nebesih in ves svet iz nič vstvaril, zapusti sedež svojega večnega veličastva, pride na revno zemljo v to solzno dolino, leži kot majhno dete v jaslih na trdi slami v Betlehemu, se od mraza trese in od bolečine joka! Oh, kdo bi mogel to verjeti, ko bi nas sveta vera tega ne učila in ko bi ne bilo tako natanko dokazano in spričano! *Dete nam je rojeno, sin nam je dan. Vladarstvo leži na njegovih ramah; njegovo ime je: prečudni, svetovalec, močni, Bog, vladar miru*, tako je prerokoval že prerok Izaija. To dete, ta sin je Jezus Kristus, ki je bil nocojšnjo noč rojen. In slišali smo, kar je angel oznanil: *Danes vam je rojen Zveličar, kateri je Kristus Gospod v mestu Davidovem. In to vam bodi znamenje: Našli bote dete v plenice povito in v jasli položeno*. Tedaj je resnično Bog postal človeški otrok! In kakšen? oh, tako reven in zapuščen! Vsa vrata v Betlehemu so bila njemu zaprta, moral je v hlevčku rojen biti. Drugi še tako revni človeški otroci imajo navadno gorke hišico, posteljico, zibeljko. Oh, nič od vsega tega ne najdemo pri Jezusu. „Hlevček“, pravi Ludovik Granaški, „je tvoje kraljevo poslopje, jasli tvoja zibelka, slama tvoja postelja, in tvoj škrlat so revne plenice.“

„Oh, Gospod!“ zavpije tukaj sv. Bernard, „kaj te je nagnilo, da si zapustil sedež svojega veličastva v nebesih in si se podal

v revne jasli? Kaj te je nagnilo, da si angelske vrste zapustil in se med živali v hlevček podal? Kaj te je nagnilo, da si največe bogastvo in veselje v nebesih zapustil in ga z največjim uboštvom in z najglobokejšo revščino zamenjal? Kaj te je nagnilo, da si vse to storil? Ljubezen do nas je to storila.“ Ljubezen je Sinu božjega iz nebes na zemljo doli potegnila. *Zavoljo nas ljudi in zavoljo našega zveličanja je s nebes doli stopil in je človek postal! po svetem Duhu iz Marije Device*, tako se v veri moli pri sv. maši. *Veste*, piše sv. apostol Pavel Korinčanom, *da je Jezus Kristus zavoljo nas ubog postal, da bi mi s njegovim uboštvom obogateli.*

„Najviši Gospod vseh stvari je podobo hlapca nase vzel, da bi hlapec ali suženj prostost dosegel in gospod postal, da bi v nebesih kdaj gospodoval,“ pravi sv. Ambrož. Da bi nas odrešil od prokletstva greha in večnega pogubljenja, in da bi nam zaklenjena vrata nebeška odprl, je človek postal. Mi smo bili krivi, mi smo kazni zaslužili; in zavoljo nas jo on sprejme. Postal je človeški otrok, da bi nas spremenil v božje otroke, bil je on od ljudi ven pahnen, da bi nas nebeški Oče sprejel; zanj ni bilo prostora v kaki hiši, da bi mi prostor imeli v nebesih. O kdo bi tukaj ne zaklical: *O globočina bogastva, ljubezni in usmiljenja božjega! Zares Bog je ljubezen! Jezus Kristus je ljubezen! Hlevček, jasli, plenice — vse to nam kliče: Bog je ljubezen! —* Vendar kaj še iz vsega tega za nas izhaja?

Ko je sv. Vincencij Pavlanski onemu na galejo obsojenemu mladeniču verige odvezel in sebe dal vkleniti, ali ni le ta mladenič ves hvaležen pokleknil in se svetniku prisrčno zahvalil? Ali je mogel kdaj na tolikega dobrotnika pozabiti? Kaj? bi smeli le mi svojega Zveličarja manj ljubiti in bi le smeli nanj in na vse to, kar je za nas storil, kedaj pozabiti? Ljubezen terja nasprotno ljubezen. Če je bil kralj David že za časne od Boga prejete dobrote tako hvaležen, da je rekel: *Kaj čem vrniti Gospodu za vse, kar mi je dodelil?* (Ps. 115, 3.) — kako se hočemo še le mi proti Jezusu zadržati, kako se njemu hvaležne skazovati, ker nam ni časnih, ampak večne dobrote dodelil in pridobil, ker nas je pripeljal iz teme neverstva k luči prave vere, ker nas je odrešil od žrela pekla, ker nas je storil otroke božje in dediče nebeškega kraljestva, in za vse to toliko pretrpel? Ginjen od tolike ljubezni piše sv. evangelist Janez: *Ljubimo Boga, ker nas je on poprej ljubil!*

Ali pa Gospoda Jezusa kristjani tudi ljubijo? Ali ni morebiti resnično, kar je rekel Alfonz Aragonski: „Poznam enega (to je Jezusa), ki nas je neskončno ljubil, in vendar On za vse to ni ljubljen!“ O sv. Frančišku Seraf. se tudi pripoveduje, da je nekdaj na sv. Božični praznik zdihujoč in jokajoč po ulicah hodil, in, ko so ga po vzroku njegovih solz vprašali, je odgovoril: „Kako bi neki ne jokal, ker vidim, da ljubezen ni ljubljena!“ Če bi sv. Frančišek dandanašnji po mestih in vaseh hodil, ali bi ne moral tudi zdaj jokati? Zares, le malo jih je, ki Jezusa res ljubijo. Sicer molimo in rečemo večkrat: „Gospod! jaz te ljubim!“ — pa preudarimo to ljubezen, zakaj *ne le s besedo, ampak v dejanju in v resnici moramo ljubiti*, piše sv. apostol Janez.

Človek, ki koga družega ljubi, se pred vsem drugim skrbno varuje in ogiblje vsega, kar bi vtegnilo tega razžaliti. Kaj pa žali našega Gospoda Jezusa Kristusa? Greh je, ki ga pred vsem drugim žali, in ga po besedah sv. Pavla celo vnovič križa. Zavaljo greha se je moral včlovečiti, zavaljo greha so tekle njegove solze, krvave kaplje njegovega potu in njegova kri. Greh razdeva sad njegovega odrešenja in ceno njegove krvi pri tako mnogih, da jih je vkljub njegovega trpljenja toliko pogubljenih!

Ali se pa varuješ, o kristjan, greha? Ali tebi ni ta ali oni zapeljivi človek, ali slaba tovaršija, pijanost, pregrešno meseno veselje, kak denar, kak goljufen dobiček, nečimurna obleka, pregrešno znanje itd. ljubše kot Jezus? Oh, če je to, nikar ne reci, da Jezusa ljubiš!

Jezus ni našel pri svojem prihodu na svet nobenega prostora pri ljudeh. *Prišel je v svojo lastnino*, piše sv. Janez, *in njegovi ga niso sprejeli*. Ali imaš ti, o kristjan, za Jezusa kaj prostora v svojem srcu? *Kjer je tvoj zaklad*, govori Gospod, *tam je tvoje srce*. Ali je Jezus tvoj zaklad? Ali misliš rad in z veseljem nanj? Ali govoriš, rad o njem? *Is obilnosti srca*, pravi Jezus, *usta govore*. Glej, če ne misliš rad na Jezusa in se ne pogovarjaš in ne poslušаш rad o njem, je to znamenje, da v tvojem srcu ni prostora za Jezusa, ker je tam polno nečimurnosti in napuha, polno lakomnosti in nečistosti, polno nevoščljivosti, samopašnosti in sovraštva. Oh, če je to, nikar ne reci, da ljubiš Jezusa!

Kdor koga družega v resnici ljubi, prinese zanj tudi kak dar. Nobena pot mu ni predolga, noben trud pretežak, noben dar prevelik. Kakšne darove prinašaš Gospodu? Za ta svet, za pekel se toliko trudiš, daruješ denar in premoženje, svoje zdravje in celo

življenje; prenašaš mraz in vročino, si pritrguješ spanje — za Gospoda pa imaš tako malo! Moliti, ubogajme dajati in postiti se ti je pretežko, v cerkev hoditi presitno in dolgočasno. Oh, če je to pri tebi, nikar ne reci, da ljubiš Jezusa!

Vendar, preljubi! kaj pa bo, če Jezusa ne ljubimo? Če nimamo prostora zanj v svojih srcih, tudi on ne bo za nas prostora imel v nebesih. Oh, pomislimo, kaj pravi sv. Avguštin: „Glej, o človek, če moreš kaj boljšega najti, kot Boga, kot Jezusa tolikega prijatelja in dobrotnika? Ali te more kdo bolj srečnega storiti v tem in v prihodnjem življenju, kot Jezus?“ Mrzlo je sicer te božične praznike, ali v naših srcih mora biti gorko. *Prišel sem ogenj vžgat na zemlji, pravi Jezus, in kaj hočem drugega, kakor da gori.* Ta ogenj je ljubezen do Jezusa. O da bi se pač ta ogenj ljubezni do Jezusa vnel v naših srcih! In kaj nas more bolj vneti v ljubezni do Jezusa, kakor ravno njegova ljubezen do nas! O da bi se pač ta ljubezen božja v naših srcih vnela! O srečni božični praznik, če se to zgodi! Potem bo angelsko petje tudi nam veljalo: *Mir ljudem na zemlji, ki so dobre, svete volje. Amen.*

† J. Kerčon.

Praznik sv. Štefana.

Mučenci.

Kamnjali so Štefana.

Ap. dejanje 7, 58.

Včerašnji visoki praznik nam kaže, kaj je Bog za nas uboge grešnike storil. *Bog (Oče) je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sinu, da, kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, ampak ima večno življenje* (Jan. 3. 16.); in Bog Sin je ljudi tako ljubil, da se je zanje včlovečil in svoje življenje zanje daroval. *On me je ljubil* — piše apostol (Gal. 2. 20.) — *in sam sebe za me dal.* — Današnji praznik pa nam kaže, kaj je nasproti en človek, sv. Štefan, za Boga storil; on je največji zaklad, kar ga je imel, svoje življenje, iz ljubezni do Boga daroval. Ta mladenič je prvi, pa ne zadnji, ki je to storil. Zakaj na tisoče, na milijone, jih je potem še za Zveličarja krvavelo in med grozovitimi mukami svoje življenje za Jezusa izdihnilo. To so sv. mučeniki ali krvni spoznavalci, ter se tako imenujejo, ker so s svojo krvjo

vero v Jezusa in svojo ljubezen do njega spoznali. Danes pa sveta cerkev obhaja tudi spomin vseh mučenicov, ki so po zgledu svetega Štefana za sv. vero svojo dušo izdihili med neštevilnimi mukami.

Kristjani moji! Mi to beremo ali slišimo kar tje v en dan, kakor bi bilo to kaj navadnega, in vendar je bilo več kot navadnega junaštva k temu potreba, čeznatorne moči, da se je zamoglo za Jezusa storiti in trpeti, kar so mučenci res prestali. Zato se hočemo danes ravno pri sv. mučencih pomuditi ter se od njih veliko koristnega učiti. To bomo toliko lažje dosegli, ako pomislimo:

1. S kakšno pogumnostjo so mučenci trpeli,
2. odkod so to junaštvo vzeli.

I. Da bomo spoznali, kako velika in občudovanja vredna je pogumnost sv. mučencev, moramo premisliti, kaj so za Jezusa prestali, in kako so trpeli.

1.) Kaj so vse prestali zavoljo svojega Izveličarja? Pred vsem

a) so morali zapustiti in žrtvovati vse, kar ljudje navadno visoko čislajo in radi imajo. Neštevilni mučenci so bili bogati in imenitni, so bili mogočni gospodje. Ako so hoteli kristjani in svojemu Zveličarju zvesti ostati, so morali vse svoje premoženje, svojo službo, čast in imenitnost pred ljudmi zgubiti in revni postati, kakor ubožci; morali so pustiti, da so jih kot roparje in tatove vlačili pred sodišča in v ječe, da so jih razdivjani ljudje zaničevali in zasramovali. In na tisoče in milijone jih je to z veseljem storilo; vse so žrtvovali zavoljo Jezusa. — Kristjani moji! Ali se vam to dozdeva malenkost? Ni še dolgo, kakor se bere v misijonskih poročilih, da so pagani na Kitajskem tistim kristjanom, ki niso hoteli sv. vere zatajiti, hiše požgali, cvetoča polja pomandrali ter jih prepodili ali celo umorili. Kako bi bilo, če bi se ti dalo na izbero: Ali storiš greh — se odrečeš Kristusu; ali pa se ti hiša požge, tvoje polje pokonča, tvoje premoženje odzame? Nisi li ravno nasprotno, da bi časní škodi odšel, kak dobiček naredil, že Zveličarja tolikrat razžalil? — Sv. mučenci so se morali

b) odreči vsemu veselju in zabavam. Mnogo jih je bilo imenitnih in bogatih ter tako mehkužno zrejenih, da so kot pagani zelo zložno lahko živeli ter posvetne veselice obiskovali; kot kristjani pa so morali vse to zapustiti, vsem posvetnim zabavam,

dobri jedi in pijači slovo dati, sploh šumečim vesellicam in rajanju se odreči. A to so tudi radi zavoljo Jezusa, ki je povedal, da se bo svet veselil, njegovi posnemovalci pa bodo žalovali. — In mi kristjani, kolikrat smo že zavoljo ničemurne zabave Jezusa zapustili, milost božjo in nebesa zgubili! Koliko jih je kristjanov, ki so pravi mučenci posvetnega veselja, ki po njem tako hrepené ter ga iščejo, da si celó zdravje spodkopajo! Koliko, ki vso srečo svojo in zadovoljnost stavijo v dobro jed in pijačo! Koliko, ki še o prepovedanih časih v adventu in postu napravljajo pojedine in plese, in godbe in igre, ki se nočejo odreči saj takrat šumečim vesellicam? — Sv. mučenci so morali

c) stariše, otroke, sorodnike, prijatelje zapustiti zavoljo Jezusa. —

Okoli l. 160 p. Kr. je živela plemenita Rimljanka Felicita s 7 sinovi. Kar je bila v stari zavezi makabejska mati s svojimi 7 sinovi, to je v novi zavezi postala sv. Felicita. Ob preganjanju kristjanov je ona svoje sinove navduševala za sv. vero ter jih k srčnosti spodbujevala. Tudi zanjo in njene otroke je prišla poskušnja, odločiti se za Kristusa. Njeni junaški sinovi so bili prvi mučenci in mati je morala gledati, kako je bil eden za drugim umorjen. Ve matere, veste kaj trpi srce, ako je vaš otrok bolan, in kaj bi vse ne storile, da bi mu polajšale bolečino? Koliko je tedaj morala sv. Felicita prestati? In vendar je še pred oblastnikom svoje sinove navduševala rekoč: „Otroci moji, poglejte nebo, ozrite se gori! Ondi vas čaka Kristus in njegovi svetniki. Vojskujte se za svoje duše in ostanite zvesti v ljubezni do Kristusa!“ Ali je to malenkost?

Pred par sto leti je angleški kralj Henrik VIII. kancelarja Tomaža Mora zapovedal umoriti, ker ni hotel odpasti od katoliške vere ter njega za poglavarja sv. cerkve spoznati. Poprej pa še pride njegova gospa z otroci v ječo ter ga žalostna prosi, naj jih ne pahne v nesrečo, ter naj se iz ljubezni do njih kralju vda. Kako je moral ta prizor blazega moža v srcu boleti! Ali ostal je neomahljiv. —

In zdaj pomisli, kolikrat si ti iz prijenljivosti do otrok, sorodnikov, prijateljev že Kristusa razžalil? kolikrat si že bolj ljubil človeka kot Jezusa? kolikrat bolj poslušal glas tistega, ki te je v greh napeljal, kakor Zveličarja, ki ti ga je prepovedal. — Ali si pripravljen svoje naj ljubše zapustiti? Sv. mučenci so razumeli Jezusov nauk: *Kdor ljubi očeta ali mater bolj ko mene, ni mene vreden; in kdor ljubi sina ali hčer, bolj ko mene, ni mene vreden.* (Mat. 10. 37.) Zato so zapustili stariše . . . da bi Jezusa pridobili.

d) Pa sv. mučence je še najhujše čakalo. Oni so morali grozovite muke in strašno smrt prestati, trpljenje, o katerem bi mislili, da se ga ni človek, ampak satan izmislil. Če le gledamo mučilno orodje, nas že spreletava strah in groza. Svelega Štefana so, kakor smo slišali, s kamnjem pobili, kakor se psi pobijajo; druge so žive vrgli v kotle, z vrelin oljem, s smolo ali svinčcem napoljnene; druge so zopet počasi na ognju pekli. Drugim so zobe izbili, ude polomili, roke in noge odsekali, kožo slekli. Ni popisovati, kar so še rabili: tezavnice, grebene, šibe, kole, jermene, škorpijone, svinčene bunke; klade, baklje, razbeljene plošče in mreže in kotle; sekire, meče, ražnje, žage, kolesa in druga orodja — o to bi bilo predolgo. Pa ne samo ene trenutke so mučence tako trpinčili, nego večkrat cele ure, dneve, tedne; in ko so bili že na tem, da bi umrli, so nekoliko ponehali in potem znova začeli. — Vse te in enake muke so trpeli mučenci, pa samo z eno lažjo bi se bili lahko rešili — ali tega niso storili. Rajši so trpeli, kot bi bili en sam greh storili. In kristjan, kolikrat je koj pripravljen greh storiti, samo da se kake časne nesreče ali bolečine znebi!

2.) Pa še bolj občudovanja vredni so mučeniki, ako pomislimo: Kako so vse to trpeli? Vse to so prenašali in prestali

a) potrpežljivo in stanovitno, brez tarnjanja in godrnjanja. — Kolikrat slišimo kristjane v trpljenju in bridkostih, če so bolni, če jim ljubi otrok umre . . . jokati, godrnjati in se pritoževati: Zakaj moram to trpeti, to je vendar preveč, pretežko; nobenemu se ne godi tako, ko meni! Kako zgled sv. mučencev take kristjane osramoti! — Sv. Neža je bila skoro še otrok, 13 let stara, ko so jo na morišče peljali. Pa celó rabeljnu, ki je bil že osivel v svojem opravilu, se roka trese, ko bi bilo treba zamahniti in tako ljubeznjivo, nedolžno deklico umoriti; meč mu odpade. Mnogi okolostoječi se glasno zjokajo, le Neža ostane mirna in stanovitna ter še podviza rabeljna rekoč: „Zakaj se mudiš? Naj umrje telo, da pridem k svojemu ženinu.“ — Sv. Štefan ni toževal med kamnovanjem, nego molil za svoje morivce. — Sv. mučenci so trpeli

b) prostovoljno, celó veselo. Ko so sv. Andreja, apostola, na morišče peljali in je zagledal križ, na katerega ga bodo pribili, je vskliknil: „Bodi pozdravljen. križ, po katerem sem toliko časa kopernel! O križ, ki si nosil mojega Gospoda, sprejmi tudi mene!“ Sv. Sebastijan, na katerega so s puščicami streljali toliko časa, da so menili, da je mrtev, ni bil še duše izdihnil;

kristjani so mu stregli, da je ozdravil. Njegova največja žalost je bila, da ni smel takrat še za Jezusa umreti. Ko ozdravi, gre sam prostovoljno k cesarju ter mu očita njegovo trinoštvo do kristjanov, zato je bil pa vdrugič mučen ter se je tako veselo, zadovoljno preselil v nebesa.

Tudi ti imaš marsikaj trpeti in morda ne godrnjaš. Ali pa voljno in rad trpiš, zavoljo svojega Zveličarja, ker je to njegova volja, ker mu tvoja potrpežljivost veselje dela ter te vodi k njemu v nebesa? Glej, morda si se veliko in težko pregrešil, in nočeš majhne pokore za to nositi i vse se ti tako težko dozdeva — i sv. mučenci, ki so angelsko čisto živeli, so največje trpinčenje s tako vdanostjo in z veseljem sprejeli in tako junaško prestali. Kako zelo te osramoti njih zgled!

Od kod pa izvira to, da so mučenci toliko pretrpeli z junaštvom, medtem ko mi majhno trpljenje tako nevoljno in neradi prenašamo? Kdo jim je dal to moč? Iz tega se bomo tudi mi učili, kje naj v bridkosti iščemo pomoči.

II. V misijonskih zapisnikih se bere, da so nekdam na Japonskem mučili šestletnega dečka. Veselo gre na morišče, ko se mu reče, da bo zdaj moral za Kristusa umreti. Ko tje dospe, mu pokažejo trupli njegovega očeta in brata, ki sta bila že umorjena; a deček se niti ne joka, temuč poklekne zraven mrtvega očeta, razgali svoj vrat, da bi se mu glava odsekala. Pa ni ga rabeljna, ki bi hotel to storiti, še-le nek suženj razseka otroka. — Japonska deklica, ki je bila na grmado obsojena in potem sažgana, si je sama najprej dala žarečega oglja kakor venec na glavo. — Če take reči beremo, vsak lahko vidi, da tak otrok tega sam iz sebe ni premogel, ampak da je moral posebno pomoč in milost prejeti od Boga.

a) Ravno čudovito delujoča milost božja je svete mučence tako krepčala in ohrabrila. Brez te milosti bi nobeden ni najmanjšega trpljenja ne bil prestal. — Tako potrebuješ tudi ti kristjan, ako hočeš svojega stanu težave potrpežljivo prenašati in pri tem biti v svojem srcu vesel in zadovoljen, podpirajoče milosti božje. Še-le potem boš zamogel z ap. (Filip. 4. 13.) reči: *Vse premorem v njem, ki me krepča.*

b) Pa kje in kako boš to milost zadobil? Že katekizem te uči, da se milost božja zadobi v svetih zakramentih in v molitvi. Sv. mučeniki so navadno že prej prav pobožno živeli, in so pred smrtjo prejeli sv. zakramente, ako je bilo le mogoče.

Iz stare zgodovine vemo, da so spoznavalci, ko so v ječah čakali smrti, hrepeneli po Telesu Gospodovem, se z njim pokrepčali in potem z veseljem mučeništvo prestali. Sv. Ciprijan pravi: „Tisti ni zmogel mučeništva, katerega cerkev ni oborožila, in duša omaga, ki ni prejela Telesa Gospodovega.“ Po sv. obhajilu pride Gospod vse milosti v naše srce ter nas po besedah sv. Janeza Krizostoma v leve spremeni.

Ako hočemo tedaj Bogu zvesti ostati ter vse sovražnike zveličanja premagati, moramo se s sv. obhajilom oborožiti. Takrat pride k tebi tisti, ki je sv. mučenec krepčal, Jezus je v tebi zraven tebe in ti pomaga se bojevati.

c) Zraven tega pa moraš tudi goreče moliti. Sv. mučeniki so bili možje molitve; med trpinčenjem so Boga klicali na pomoč, kakor sv. Štefan, ki je še molil, ko so ga kamni obsuli, rekoč: „Gospod Jezus, sprejmi mojo dušo!“ — In dandanašnji — v križih in težavah nočeš nič vedeti o molitvi ter morebiti še celo preklinjaš. Ako hočeš muke prenašati in vse nadloge Bogu darovati, da ti bodo zaslužne — o bolj ponižno moraš za pomoč prositi in spolnila se bo Gospodova obljuba: *Vse karkoli, bote v veri prosili, bote prejeli.* (Mat. 21. 22.)

d) Kar je čudežno krepčalo mučenike, je to, da so se na Jezusa ozirali. Sv. Štefan je vzkliknil: *Vidim Sinu človekovega stati na desnici božji.* (Act. 7. 55) — in ta pogled ga je navdušil za mučeništvo. Sv. Andrej in sv. Peter sta z veseljem šla v smrt, ker sta v duhu imela tistega pred očmi, ki je za nju in za vse bil križan.

V laški vojski leta 1859. eden naših regimentov ni nič kaj hotel iti v boj, krogle so žvižgale in smrt pretile. Zdaj se hrabri polkovnik zakadi na konja, in zdirja proti sovražniku. Ko to vidijo vojaki, da se njih vodja smrti ne boji ter naprej dirja, zgube ves strah, se zaženó za njim in premagajo sovražnika. Glej kristjan, če se ti tvoje dolžnosti težke zde, če si preganjan, če bi škodo trpel, ker hočeš red in poštenost imeti v svoji hiši ali če se ti sicer tvoje bolesti pretežke zde: takrat se ozri na svojega Zveličarja. Glej, trnjevo pot je šel pred teboj, je tisočkrat več trpel kot ti, in on je najsvetejši in najnedolžnejši, ti pak si ubogi grešnik, ki si neizmerno večje trpljenje zaslužil. Zakaj bi se torej branil zopernosti? Zveličar ti kliče: *Ako hočeš moj učenec biti, vzemi svoj križ in hodi za menoj.* Ker te je on neskončno ljubil in prostovoljno záte trpel in svojo kri prelil — záte, ubogo

grešno stvar; ali ne boš iz hvaležnosti in ljubezni do njega nosil njegovega jarma? Vsak pogled na Zveličarja in sv. razpelo te mora k temu nagibati.

e) Slednjič je sv. mučence krepčal posebno pogled v nebesa, v večnost. *Glejte, nebesa vidim odprta* — je zaklical sv. Štefan. — Ako so mučencem poganski sodniki obetali posvetno veselje in zlasti, če bodo vero zatajili in grešili — so rekli: Te posvetne radosti so puh in dim, hitro zginejo in prineso večno trpljenje. In če so oblastniki grozili s strašnimi mukami, so odgovorili: Ta trpljenja so le kratka in nam prineso neminljive radosti.

Tjekaj tedaj moji kristjani, v nebo, v večnost se ozirajmo! Koliko si pač ljudje prizadevajo, da bi si posvetnega blaga pridobili; in nebeški zakladi in radosti bi ne bile vredne, da bi se zanje trudili in trpeli? Če te meso, svet in satan v greh zapeljuje in veselje obeta, potem si misli: Kratke radosti — a večne bridkosti. In če si preganjan, preziran in te trpljenje tlači, ne obupaj, le k srcu si vzemi: Kratko trpljenje — veselje pa večno.

Glej, ko pride smrtna ura, te ne bo nič bolelo, kar te zdaj tare; takrat ti bo največjo tolažbo delalo to, če si veliko za Boga trpel. Kajti vsak trn na tem svetu se spremeni v cvetico v nebeškem vencu, vsaka solza iz ljubezni do Jezusa — v biser v nebeški kroni.

Predragi! Mi sicer nismo, kakor prvi kristjani, zavoljo svoje vere preganjani in tudi nam ne bo treba krvi zanjo preliti, a vendar moramo v nekem oziru postati mučenci, vsi se moramo za Kristusa bojevati in trpeti! Bojevati se zoper slabo poželjenje, zapeljevanje in skušnjave in večkrat — to je težko. Trpeti moramo, kar smo s svojimi grehi zakrivili, kar nam Bog pošlje in hudobni ljudje storé. Križevi pot je edini, ki pelje v nebesa. Brez bojevanja in trpljenja ni večnega veselja. *Kdor se ni prav vojskoval, ne bo kronan.* (2. Tim. 2. 5.) Zato pa sklenimo danes, zanaprej se še bolj potegovati za nebesa. Ozirajmo se v sv. mučenike, ki so nezrekljivo več, kakor mi trpeli! Iščimo pa tudi pomoči tam, kjer so jo oni našli! Obračajmo radi svoje oči proti nebesom, kjer nam nasproti blišči prelepa krona! In tudi mi bomo mogli enkrat s sv. Štefanom vzdihniti: *Gospod Jezus, sprejmi mojo dušo. Amen.*

Ant. Žlogar.

Priložnostni govori.

Govori krščanskim materam o vzgoji.

(Sestavljeni po naročilu presvetlega knezoškofa dr. Antona B. Jegliča.)

III. Veliko delo vzgoje.

A. Telesna vzgoja.*)

Ni ga bogastva čez bogastvo telesnega zdravja. Sir. 30, 16.

Namen naš je v več govorih zapored govoriti o vzgoji otrok. — Kak revček je majhen otrok, ko pride na svet! Po telesu je tako slaboten, da bi moral umreti, če bi se ga ne usmilila mati; a tudi duševno je še tako nerazvit, da ne kaže nobene pameti, čisto nič tistega darú, ki naredi iz človeka še-le človeka. Kaj ne, mati, ko vzameš tacega novorojenčka v naročje, nehoté se moraš vprašati: oh, otrok moj, kaj bo iz tebe?

Kako moder je Bog, ki je dal materam tako pristrčno ljubezen do otročičev! Ta ljubezen priganja starše, da za otroka skrbijo in ga vzgojujejo.

In kako naj ga vzgojujejo? Kaj naj naredijo iz otroka? —

To vprašanje je silno važno, a žal, mnogo je taci očetov in mater, ki se nič dosti ne menijo za to, kak o naj otroke vzgojujejo. Dete raste samo, kakor hoče; živi, kakor se mu zljubi; dela, kar hoče — saj niti starši ne vedo, kaj morajo iz otroka narediti.

Naš Zveličar je zaklical vsem ljudem: *Bodite popolnoma, kakor je Vaš oče v nebesih popolnoma.* — To je cilj za vsacega človeka, postavljen od Kristusa samega... in to mora biti tudi cilj otroške vzgoje.

Krščanski, verni materi, ki ve, da ima otrok dušo, ki ve, da je človek vstvarjen za nebesa, ki ve, da ima človek prosto voljo, pa tudi ve, da smo vsled izvirnega greha nagneni bolj k hudemu kot k dobremu, je lahko povedati, kako naj vzgojuje otroka — namreč take: da bo otrok Boga spoznal, častil, ljubil, mu služil in se večno zveličal.

*) Viri: Alban Stolz, Erziehungskunst; Auer, die Ehe; Dr. Augustin Egger, die christl. Mutter; Podgorec-Kneipp, Dom. zdravnik; Baumgartner, Erziehungslehre.

Toda tega poduka mati z detetom, ki se niti ne zavé ne, še ne more pričeti; novorojenec potrebuje sedaj predvsem telesne vzgoje, da se okrepi njegovo telo, da si bo mogel kaj pomagati.

Zato bomo govorili tu pred vsem, kako ravnati z malimi otroci, da bodo vzrastli zdravi in čvrsti, sebi in staršem na veselje!

O tej stvari bi vam, matere, morali pravzaprav govoriti drugi gospodje, zdravniki, ki so za take stvari bolj sposobni, kot mi duhovni; pa žal poučuje se pač o tem in piše mnogo, kako naj se teleta in prešiči redijo; kako naj se z otroci ravna, o tem se tako malo pripoveduje, tako, da vlada v tem oziru mnogokrat velika nevednost. Marsikatera mlada mati je jako v zadregi. Tako rada ima ljubčeka v zibelki, kako ga želi videti veselega in rdečih lic, kako se boji, da bi ji ne zbolel — ne umrl — vse bi rada zanj storila, toda reva si sama ne zna pomagati. Neizkušeno dekle je nakrat previdnost božja postavila v materinski stan, ne da bi bila dovolj pripravljena za težavni, odgovorni svoj poklic.

Zato sem prebral nekaj knjig, in iz tega, kar sem tu čital, vam podam nekaj malih nasvetov, da se ozirate nanje, kadar imate z otročiči opravka.

I. Skrb za telesno vzgojo je važna in potrebna... Zakaj?

a) Krepko, čvrsto telo je prva podlaga veselega, delavnega, pa tudi dolgega življenja... Koliko otrok umrje že v nežni starosti, ker se ni ž njimi ob rojstvu prav ravnalo! Koliko ljudi hira celo življenje, išče vedno zdravil, hodi vedno krog zdravnikov, zakaj? — Kal bolezní so prinesli seboj iz otroških let. Marsikateri odraste, pa ko ima doseči kak svoj stanovski poklic, naglo umrje... Kako srečni so starši, ki imajo zdrave, krepke otroke. — Kako nesrečni oni, ki se žalostijo leta in leta radi bolehavosti svojih otrok. Res je, kar govori sv. pismo: *Ni ga bogastva čez bogastvo telesnega zdravja — boljši je večni pokoj, ko dolga bolezen.* (Sir. 30, 16. 17.)

b) Bolehavost ne ovira samo človeka za ročno delo, ampak uničuje tudi njegovo duševno moč... Ker se bolan človek čuti vedno nekam otožnega, za nobeno stvar nima pravega poguma. Telo je orodje naše duše. Kakor rokodelc težko dela, če ima slabo orodje, tako je tudi človek s slabim zdravjem mnogo-

krat sam sebi na potu. Kje vi rajše stanujete, ali v kaki zane-marjeni, temni koči ali v kaki snažni, prostorni, svetli hiši? Taka snažna, svetla hiša je zdravo telo za človekovo dušo. Prvi pogoj zemeljske sreče — je telesno zdravje.

c) Za vsacega posameznika, za celo družino, za ves narod je velicega pomena, da se ohrani zdrav, močan rod, ker to je najvažnejši pripomoček za č a s n o b l a g o s t a n j e. To je znano, da človeški rod peša; nekdanj so ljudje bolj dolgo živeli, kot sedaj. Po nekaterih krajih Avstrije so se pritoževale vojaške komisije, da niso mogle nabrati dovolj fantov za vojake. Zakaj ljudje pešajo? — —

d) Toda — ali smemo tako za telo skrbeti? Bog sam je v varstvo vzel človeško telo, ko je rekel: *Ne ubijaj!* — ne svojega telesa, ne tujega, ne svojega zdravja in ne tujega zdravja. Telo naših prvih staršev je bilo zdravo, trdno — greh pa je človeško telo pokvaril — na sodnji dan pa bodo trupla pravičnih poveličana. Zato kristjani trupla ranjcih na blagoslovljeno pokopališče pokopavajo. Kristus sam je človeško telo počastil in posvetil, ker je kot človek živel na svetu. Človek, ki je v milosti božji, se imenuje naravnost tempelj sv. Duha.

Prva je duša — to je res — pa tudi telesa ne smemo zanemariti. Alban Stolz pravi, če kaka mati prav zanemari svojega otroka, ne smemo misliti, da bo taka mati pridno skrbela za otrokovo dušo. Ravno narobe! Če za telo ne skrbi, katero vidi, kako bo skrbela za dušo, katere ne vidi!

Vendar vsa telesna vzgoja mora biti taka, da se otroku vcepi prepričanje, da mora telo duši pokorno biti. Če se otroku vse dovoli, karkoli poželi, bo postal kmalu razposajen, razbrzdán, svojeglaven. Ko je majhen, se ne zna nič krotiti, še manj potem, ko odraste.

II. Kedaj se prične skrb za otrokovo zdravje? Še pred rojstvom — še pred poroko!

a) Pred poroko. — Največ je na tem ležeče, da zdrav možki in zdrava ženska skleneta zakon. Kmet pravi včasih: letos sem na njivi slabo pridelal, moram seme prikupiti; drugi pravi: slabo živino imam, moram pleme spremeniti. To vé vsakdo. Na to se pa pozabi, da krepki, zdravi starši imajo navadno zdrave otroke — bolehní starši imajo slabotne otroke. Na kaj se pa gleda pred poroko? Največ na doto, na telesno prikupljivost, na starost morda tudi, ne pa zmeraj na zdravje. Ne vpraša se: ka-

košni so starši neveste, koliko časa so živeli, kakošne lastnosti imata oče in mati? In vendar so tudi taka vprašanja prav pametna in potrebna, ker rado se zgodi — zmeraj to ne velja — da se slabe in dobre lastnosti prenesejo tudi na otroke. Otrok ni podoben materi samo po obrazu, ampak tudi po notranjih lastnostih in nagnenjih.

Zdravniki trdijo, da nekatere bolezni rade preidejo od staršev na naslednike, te bolezni so: jetika, božjast, škrofeljni, rak, kostna jetika, slaboumnost, srčne napake.

Več zdravja se tirja od matere ko od očeta. Ženska je za možitev, kedar je popolnoma dorasla; telo, ki se še razvija, ne more prenašati naporov, katere materinski stan od njega zahteva. Ako pa nevesta pelje seboj za balo čvrsto zdravje, je to velika dota — to je že velik kos zakonske sreče, za njo in za moža. Bolehna žena je trpinka za-se, in huda poskušnja za družino. Morda je mož tako blagega srca, da lepo ravna tudi z bolešno svojo tovarišico; toda tacih mož je malo. Več je tacib, ki se naveličajo kmalu tacega domačega križa, in potem se čutita nesrečna oba.

Nadaljnji predpogoj za čvrsto družino je čisto, zdržno in trezno življenje pred poroko. Pijančevanje in razbrzdavnost: ti dve strasti uničita prezgodnje mnogo mladih ljudi, da ne najdejo v zakonu tiste sreče, katero so pričakovali. Le zdrave korenine poženejo čvrste mladike. Življenje po zapovedih božjih je najboljša priprava za svet in srečen zakonski stan.*)

Splošno odsvetujejo tudi zdravniki zakone sklenjene v sorodstvu. Amerikanski zdravnik Howe je opazoval 17 zakonov, sklenjenih v sorodstvu: v teh zakonih se je rodilo 95 otrok, toda med njimi je bilo 35 slaboumnih in 12 škrofuloznih. (Alban Stolz, Erziehungskunst, 20.)

b) Pred rojstvom, ko mati pričakuje veselega dogodka. Ta čas mnogo odločuje. Strasti, ki tedaj divjajo v materinem srcu, se rade oprimejo tudi otrokove duše. Čez kaj let kaže otrok tista nagnenja, kakor jih je imela mati. V onem času naj se ne izogiba mati samo telesnega prevelicega napora, ampak varuje naj se tudi togote, žalosti, strahu, kateri občutki vsi močno vplivajo na dete. Večkrat se utegne pripetiti, da otrok radi kaj tacega mrtvorojen na svet pride. Ali se ne opazuje, da veliko otrok nezakonskih

*) Fantom, ki gredo k vojakom ali v mesta, naj matere posebno naročajo, da se varujejo slaboglasnega ženstva.

mater kmalu po rojstvu umrje? Zakaj? Ali ne bo to v zvezi s tem, da take osebe vsled svojega pregreška mnogo obupujejo in žalujejo in mnogo preslišijo očitanj od svojih domačih?

Lepo je, da matere pred svojim časom pridejo k spovedi, a skušajo naj ves ta čas preživeti v mirni, tihi pobožnosti in v milosti božji! Če v svoji nosečnosti prejmejo večkrat sv. zakramente, ali ne bo Jezus s tem posvetil tudi deteta, ki ga nosijo pod srcem? Vse dobre, krščanske matere so tako ravnale, da so v tem času veliko molile.

Zmerno delo materi ne škoduje, pač pa naj se varujejo prenapornega dela; to so dolžne storiti radi sebe in radi svoje družine. Morda si včasih kaka mati radi skoposti ne privoščiti nobenega počitka, morda je pa tudi mož tako trd, da od žene preveč zahteva; nobeno ni prav! („Domači zdravnik“ — Kneipp.)

III. Kako skrbi mati za otroka p o rojstvu?

Tri reči so zdravju posebno potrebne: dober želodec, krepka pljuča in dobra kri.

a) D o b e r ž e l o d e c. Ta je ognjišče, na katerem se kuha hrana za človeka. Želodec hoče imeti hrane. Prva hrana je tista, katero je po svojem vstvarjenju vže Bog za otroka pripravil. Kedar nosi mati dojenčka v naročju, naj se tudi varuje razburljivih strasti, ki morejo močno škodovati otroku.

Ko začne otrok jesti, naj se mu daje hrana večkrat, pa po malem, da se dete ne prebaše. Koliko otrok dobi vže v mladosti pokvarjen, napet želodček, pa tenke ročice in suhe nožice. Tak otrok ne bo nikoli več zdrav.

Jed naj ne bo nikoli prevroča, pa tudi ne premrzla. Otroci radi ližejo led pozimi, ali pa hočejo vroči piti mrzlo vodo, kar naj se jim prepoveduje. Hrane dajaj otrokom ob gotovem času. To je najbolj zdravo in tako se otrok navadi na red.

Hrana bodi p r e p r o s t a, ne pretežka. Na eno stvar opozorim: včasih pečejo mati kruh, pa dajo otrokom hlebček ali potico še kar gorke iz peči; seveda so otroci žejni in hočejo takoj piti, — razume se, da je to za želodec škodljivo.

Če so otroci zdravi, jim ne dčvoli, da bi si hrano izbirali; ako ene nočejo, ne daj jim druge, sicer bodo vedno izbirčni in svojeglavni.

Jedo naj počasi, to je zdravo in spodobno. Pred jedjo in po jedi naj vselej molijo, da se uče hvaležnosti. Sladkarije kvarijo želodec, in večkrat so razni rdeče ali zelene pobarvani bonboni celo strupeni. Tudi nezrelo sadje je nezdravo.

Pri jedi naj se otroci zadržijo mirno; če imaš goste v hiši, naj jedo otroci posebej.

Edino zdrava pijača za otroke sta voda in mleko. Žganje je strup za nje. In vendar so take matere, ki hočejo po vsej sili vzgojiti pijance! V neki hiši so otrokom dajali vina — tisti otroci so bili zelo zabiti. Otroci, ki dobivajo žganje, tudi v rasti zaostajajo.

b) Pljuča. — — Važen del v človeku so pljuča. Želodec in pljuča skupno delata kri. Če kdo oboli na pljučih, je kmalu bolan tudi na želodcu; ako je želodec bolehen, tudi pljuča niso trdna. Velika dobrota je, če je otrok vže po rojstvu dobil močna prsa. Kdor pa je slaboten prišel na svet, tak je v vedni nevarnosti, da ne oboli na pljučih. Pa tudi slaba prsa je mogoče utrditi, če se pametno ž njimi ravna.

Pljuča potrebujejo tudi hrane — in ta hrana je zrak!

Človek potrebuje gotovo množino zraka, posebno še otrok. Pomladanski otroci so navadno bolj čvrsti, ker pridejo na prosto, kakor jesenski. Zrak po kmetiških hišah je večinoma slab, ker so stanovanja navadno premajhna, premočno zakurjena, ob peči suše razne mokre stvari, okna in vrata se ne odpirajo, posebno po zimi ne. Če bi otroci zmiraj v takem zraku stanovali, bi morali začeti bolehati. Ali sreča je, da na kmetih pridejo otroci lahko na sveži zrak, ko gredo v šolo, ali ko delajo zunaj ali ko pasejo. Poznal sem deklico, ki je bila šibkega zdravja; ni mnogo jedla, ker jesti ni mogla, ko je začela pasti, se je popolnoma pozdravila.

Prav bi bilo, da bi se po hišah bolj skrbelo za čisti zrak. Kako pa? Da se vsak dan hiša pometa, da ne bo toliko prahu, da se vsako jutro odpro sobe, posebno tam, kjer spe mali otroci; da se postelje posnažijo, da se ne pljuje po tleh, in v hišah napravijo pljuvalniki, posebno tam, kjer imajo kacega bolnika.

Na prepihu naj ne stoje otroci, ker to je nevarno, da se prehladijo, vzlasti takrat, ko so vroči.

Zrak v sobi naj bo zmerno topel, ne prevroč, ker velika toplota človeka razmekhuži. Otroci so radi na peči, kjer je vroče, pa tečejo bos na sneg — tako morajo kašljati.

Zelo škodljiva so vlažna stanovanja; v njih dobe otroci škrofelnje, če so količkaj nagneni k temu.

Pljuča se zelo krepijo, če se otrok umiva z mrzlo vodo po vratu in prsih. Tudi šibke otroke je mogoče s tem tako utrditi, da se ne bodo zlepa prehladili.

Vsako prehlajenje je za pljuča nevarno.

Najboljši pripomoček zoper prehlajenje je, da niso otroci mehko vzrejeni. Po nekaterih hišah imajo otroke zmiraj zadelane; Bog ne daj, da bi ne imeli kapice na glavi, črevljev na nogah — pa jim vendar škoduje vsaka sapica. Nekateri pa leta bos po snegu, pa mu nič ni. Drug pripomoček pa je primerna obleka.

Obleka naj ne bo pretesna, posebno na rokah in na vratu ne, da ne bo kri zaostajala. Pretopla obleka je škodljiva. Preprosto naj bo otročje oblačilo, da se ne bo brž v mladosti gojil napuh. v otroškem srcu.

Obleka ima tudi namen buditi otroško sramežljivost. Razgaljeni naj otroci ne polegajo na postelji in napol oblečeni ne letajo okoli, kar se večkrat godi. Otroke naj preoblači mati sama. Strgane obleke so otroci žalostni; nazadnje se pa navadijo take zanemarjenosti, kar je seveda slabo in vpliva tudi na dušo.

c) Kri. — Zdrava kri se razodeva v cvetočih, rdečih licih, močnih ročicah i. t. d. Kdo ni vesel tacega otroka? Otroci, ki imajo malo krvi ali imajo slabo kri, so bledi, noge in roke imajo večinoma mrzle, ušesa jim stoje proč, v šoli so preveč mirni, ravno zato, ker niso zdravi. Taki otroci se hitro prehladé, in imajo veliko nagnenje za jetiko.

Kri se pretaka po manjših žilicah in večjih žilah po celem telesu; če kri kje zaostaja, ali če kri preveč sili, recimo v glavo, brž je tu kaka bolezen. Kri se dela iz hrane, ki jo človek vživa, mora pa želodec dober biti, da se hrana prekuha.

Nekatere jedi so krvi škodljive, kakor hudo kislá jedila, posebno pa žganje. Iz slabe krvi izvira vže pri otroku mnogo bolezni: grinta na glavi, izpuščajo se po životu turi, škrofeljni, tudi garje . . . Otrok s slabo krvjo bo težko kedaj prav trden, deklice, ko bodo odrastle, bodo slabotne in tudi za zakonski stan niso. Včasih celo stariši, ki so pred poroko grdobno živeli, zastrupijo svoje otroke, da ne morejo nikoli zdravi biti.

Otrok slabe krvi potrebuje boljšo hrano. Predvsem pa je potrebno, da se tako dete vtrjuje: hodi naj boso, mnogo naj bo na zraku, pridno naj se umiva z mrzlo vodo.*) Voda požene kri naprej, da se bolj redno pretaka po udih. Tukaj vam priporočam knjigo župnika Kneippa „Domači zdravnik“, katero je izdala „Družba svetega Mohorja“; — vsaka mati bi jo morala večkrat v roko vzeti. —

*) Tudi kopati se smejo otroci, toda pod očetovim (dečki), ali materinim nadzorstvom (deklice), posebno tam, kjer so globoke vode — in nikdar ne čisto nagi. Matere naj napravijo otrokom plavalne hlačice — s tem se učijo otroci sramežljivosti.

Še enkrat rečem: manj, ko je otrok zmeškužen, boljše je za poznejšo starost. Zakaj je tista živina, ki gre v planine, bolj trdna, kakor taka, ki doma ostane? — Pa saj vem, da tiste matere, ki imajo 10—12 otrok, ne mehkužite otrok, ker nimate časa za take stvari. Povedati bi imel še marsikaj o snagi, da se bodo otroci vsako jutro umili in ne bodo umazani prihajali v šolo, da bodo suhe posteljice — tudi o vljudnosti, da ne bodo otroci se norčevali iz starih ljudi, da bodo spoštovali učitelje, duhovnike, da bodo radi postregli i. t. d. — toda, govoril sem vže tako predolgo. Poiščite „Domačega zdravnika“ doma v hiši — in berite!

Rekle bote matere: me smo res velike reve — toliko dela imamo, ne vemo kam bi se obrnile, ali naj bomo pri loncih, ali pri živini — ali pri otrocih? Žene, to je vse res! Toda pogum naj vam ne upade. Le godrnjati ne! Vse za Boga — in iz ljubezni do Boga in do otročičev! *Kdor koli vsprejme katerega tacega otroka v mojem imenu, mene sprejme* — to so besede Kristusa samega. Torej — ako le v Kristusovem imenu vse to prenašate, vam plačilo za vaš trud ne odide. Amen. J. Mikš.

Pogled na slovstvo.

P. Cölestin Vivell, O. S. B. *Gregorijanski koral*, študija o pristnosti njegove tradicije. Gradec, Styria 1904. Cena 4 krone.

Temeljiti poznavatelj gregorijanskega korala podaja v tej knjigi velevredno študijo o njegovi pristnosti, o ritmu in estetiki gregor. korala. Ta knjiga gre vsprejeto z Birkle-jevim katekizmom gregor. korala, samo je temeljiteja gledé zgodovine. Vivell nastopa polemično zoper Gervarta in zoper „Kirchenmusikal. Jahrbuch“, katera trdita, da se more zasledovati tradicija korala le do 9. stoletja nazaj, v 7 in 8. pa, da je pretrgana. Vivell dokazuje, da sicer iz teh dveh stoletij nimamo pisane tradicije, da se je pa ohranila od Gregorija Velikega ustmenim potom, t. j. od pevskega rodú do rodú. Sicer so dali tradicionalnim melodijam pismeno obliko v takozvanih „neumah“, a te so le nedoločeno značile melodije in so bile nekaka zaslomba spomina. Vivell pravi: Ako se je tradicija ohranila dolžih 800 let, torej noter do 16. stoletja, zakaj bi se ne bila ohranila v prvih dveh stoletjih? Don Pothier je primerjal neume s črtanimi kodeksi in tako našel pravo obliko gregorijanskih melodij. Vivell podpira svoje trditve z zgledi.

V drugem oddelku piše o ritmu, ki je prost, a ne menzuriran; v tretjem o estetični vrednosti korala.

To je prava znanstvena vojska med koralisti, kateri je naredil konec sv. oče Plj X. z znanim „Motu proprio“, s katerim razglašá tradicionalni koral proti dosedanji Medicejski izdaji za oficijelni koral rimske cerkve. Knjiga je velezanimiva in vredna, da jo proučujejo koralisti. P. H. S.